

RÁKOSMENTI
ÖSSZEFOGÁS ÓVODA

1173 Budapest, Lázár deák u. 5-17.

Tel.: 06-1-257-0056

OM azonosító: 034629

e-mail: ovodavezeto@osszefogasovi.hu,
www.osszefogasovi.hu

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Érvényes: 2021. 02. 26-tól

Készítette: Pappné Veszprémi Júlia
intézményvezető

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	5
1.1. Nevelési filozófiánk.....	5
2. A pedagógiai program jogszabályi háttere.....	6
3. Az óvoda adatai.....	8
4. Rövid óvodatörténet.....	9
5. Gyermekkép, óvodakép.....	11
5.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.....	13
6. Az óvodai nevelés feladatai.....	15
6.1. Pedagógiai alapelveink megvalósításából adódó feladataink.....	16
6.2. Az óvodai nevelés általános feladata.....	16
6.3. Teljes körű egészségfejlesztés.....	16
7. Az egészséges életmód alakítása - Teljeskörű egészségfejlesztés.....	17
7.1 Az egészséges életmódra nevelés területei.....	18
7.2. A szomatikus nevelés célja.....	18
7.3. A mentális egészségnevelés célja.....	18
7.4. A szociális egészségnevelés célja.....	18
7.5. Követhetően megmutatkozó tudatos egészségnevelés.....	18
7.6. A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.....	20
8. Az óvoda heiségei.....	21
9. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.....	31
9.1. Értékorientált közösségi nevelés.....	36
10. Befogadási terv-beszoktatás időszakára.....	38
11. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	40
11.1. Személyi feltételek.....	40
11.2. Tárgyi feltételek.....	43

11.3. Külső feltételek.....	44
11.4. Napirend.....	45
11.5. Hetirend.....	46
11.6. Dokumentumaink.....	46
11.6.1. Mérés, értékelés.....	46
12. Az óvoda kapcsolatai.....	47
12.1. Óvoda-család kapcsolata.....	47
12.2. A fenntartóval való kapcsolattartás.....	48
12.3. Bölcsődével való kapcsolattartás.....	48
12.4. Az iskolával való kapcsolattartás.....	48
12.5. Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás.....	49
12.6. Pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolattartás.....	49
12.7. Egészségügyi intézményekkel való kapcsolattartás.....	50
12.8. Közművelődési intézményekkel való kapcsolattartás.....	50
12.9. Makk Marci és Makk Marcsi Egészséges gyermekekért alapítvány kuratóriumával való kapcsolattartás.....	50
12.10. Egyházakkal való kapcsolattartás.....	50
12.11. Kerületi óvodákkal való kapcsolattartás.....	50
12.12. Élelmezési intézménnyel való kapcsolattartás.....	51
13. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	52
13.1. Játék.....	52
13.2. Verselés, mesélés.....	55
13.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	57
13.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	58
13.5. Mozgás.....	59
13.6. Külső világ tevékeny megismerése.....	61
13.7. Környezetvédelem.....	62

13.8. Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai.....	63
13.9. Munka jellegű tevékenységek.....	65
13.10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	66
14. Gyermekvédelem.....	68
15. Óvodai ünnepeink.....	69
16. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés megvalósulása.....	71
17. Mellékletek.....	80
17.1. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	80
17.2. Szokás –szabályrendszer.....	92
17.3. Tulajdonságlista.....	95
17.4. Legitimációs záradék.....	97

1. BEVEZETŐ

A Rákosmenti Összefogás Óvoda nevelőtestülete a 2020. április 1-én kezdeményezi az intézmény Pedagógia Programjának felülvizsgálatát, melyet jogszabályi változások és a programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulásának felülvizsgálata indokolnak. Ezek: Az Országgyűlés a 2019. évi LXX. törvény elfogadásával módosította a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt, amelynek módosult előírásai 2019. július 26-án, szeptember 1- jén, illetőleg 2020. január 1-jén lépnek hatályba, illetve a Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet módosítása /Magyar Közlöny 187. sz. 2019. november 21./

Az átdolgozott pedagógiai program, melyet Ön most a kezében tart, a fent említett, az Óvodai Nevelés Országos alapprogramjának elvei alapján, valamint a Rákosmenti Összefogás Óvoda helyi nevelési programjainak felhasználásával – az intézmény nevelőtestületének aktív együtt munkálkodása eredményeként születhetett meg.

Célunk az volt, hogy az intézmény helyi sajátosságait, szokásait, egyéni arculatát még jobban kidomborítsuk, megőrizzük és tiszteletben tartjuk óvodapedagógusaink módszertani szabadságát.

Programunk tág keretet biztosít óvodánk specifikumainak, hagyományainak tovább örökítésére. A fentiek értelmében e program csak általános irányelveket, alapelveket fogalmaz meg, melyek betartása az óvodánkban dolgozó valamennyi pedagógus és nem pedagógus alkalmazott számára kötelező érvényű.

1.1. Nevelési Filozófiánk

„Ha teheted, kézzel – fejjel - szívvel, személyes érdeklődésből indítva, Szabadon játszva, próbálkozva, tévedve, egyéni ütemben haladva, Az önkifejezés lehetőségeivel élve, kreatívan, leleményesen, Önállóan, felfedezve, önbizalommal, felelősséggel, Tárgyi, érzelmi biztonságban, gazdag, ihlető környezetben, Figyelmes segítséggel, ösztönző támogatással, Szeretettel, megértéssel befogadva, jó szándékkal bírálva, Nyitottan, rugalmasan tolerálva, egyéni különbségeket tiszteletben tartva, Szárnyakat adhatsz óvodásaidnak!”

2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

Az óvodák működésének kereteit, tartalmát az alábbi törvények, rendeletek, szabályzások határozzák meg, amelyek biztosítják a Rákosmenti Összefogás Óvoda szervezeti és szakmai önállóságát, meghatározzák a nevelő - oktató munkában résztvevők jogait és kötelezettségeit, garantálják a gyermekek érdekeinek megfelelő célok, alapelvek érvényesülését, az intézmények pedagógiai szabadságát, sajátos arculatát a szűkebb társadalmi környezet igényeinek megfelelően.

A program felülvizsgálatát meghatározó alapvető törvények:

- 2019. évi LXX. törvény Nemzeti köznevelésről módosítása
- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatói intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2018. július 25-i Magyar Közlönyben jelent meg az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelet.
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. Törvény
- Környezetvédelmi Törvény (1995.éviLIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

Kapcsolódó törvények, jogszabályok:

- Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet módosítása /Magyar Közlöny 187. sz. 2019. november 21./
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI Rendelet, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről.
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,

- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról,
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 326/2013 (VIII.30.) Korm Rendelete 33/B § (5)
- Az óvoda hatályos Alapító okirata,
- Nevelőtestületi határozatok

3. AZ ÓVODA ADATAI

Óvodánk hivatalos elnevezése: Rákosmenti Összefogás Óvoda
Címe: 1173 Budapest, Lázár deák u. 15-17.
OM azonosító: 034629

Óvodavezető: Pappné Veszprémi Júlia
Az óvoda fenntartója: Budapest Főváros XVII. ker. Rákosmente
Önkormányzatának Képviselőtestülete

Az óvoda működési engedélyének száma, kelte: 1995/1981. november 07.

Alapító Okiratban meghatározott létszám: 150 fő

Az óvoda elérhetőségei: Tel: 06-1-257-0056
ovodavezeto@osszefogasovi.hu
www.osszefogasovi.hu

4. RÖVID ÓVODATÖRTÉNET

Az óvoda bemutatása: Az intézmény a XVII. kerület zöldövezetében családi házas övezetben, a Madárdombon található. Az óvodát kertés családi házak veszik körül. A szép, parkosított környezetben szerényen megbújik Makk Marci és Makk Marcsi, akik hirdetik, hogy ebben az óvodában nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek egészséges életmódjának alakítására. Így lettek ők intézményünk jelképei.

Óvodánkat 4 csoporttal adták át 1981-ben. 2010-ben uniós pályázat útján még egy csoporttal bővültünk, illetve fejlesztő szobákat alakítottak ki, a pedagógusok öltözőjét, valamint a konyhát korszerűsítették. Így lettünk 5 csoportos, részben felújított intézmény. Ennek a felújításnak nagyon örültünk, hiszen egyrészt a jelentkező gyermekek létszáma évek óta nagyobb volt, mint a felvehető gyermekek száma, másrészt korszerűbb, tágasabb intézményben jobban tudtuk napi munkánkat végezni.

Nem ez volt azonban az intézmény fennállása óta az első bővítés, mert 2007-ben, kerületünkben először, a mi intézményünkben adták át a napfényes, minden igényt kielégítő tornatermünket, amelyben mindazt a mozgásfejlesztést megvalósíthattuk, melyet programunkban célként jelöltünk meg. Ezzel egy időben logopédiai szobát is avattunk. Óvodánk igen szép, tágas udvarral rendelkezik, nagy erőssége, hogy családi házak veszik körül.

Célunk továbbra is az, hogy az Óvodai Nevelés Alapprogramjának és közösen készített Pedagógiai Programunk szellemében- pedagógiai munkánkban eddig elért eredményeinket szinten tartsuk, eredményességét fokozzuk. Újszerű tanulásszervezési módok bevezetésére, alkalmazására ösztönözzük a kolléganőket, a kulcskompetenciák fejlesztését támogató modern pedagógiai módszertan figyelemmel kísérésével, tudatos alkalmazásával nevelőmunkánk során, és az egymástól való tanulás elvének érvényesítésével. Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében, védelmében tartalmaz.

Az intézmény pedagógiai programjának nevelési célja az egyéni sajátosságokat, valamint az eltérő fejlődési ütemet figyelembe véve a 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése.

Óvodánk a fenntartói elvárásoknak eleget téve 2015. 08. 01-től az Alapító Okirat módosítása

értelmében fogadja azokat a gyermekeket, akik a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Ennek megfelelően továbbképzéseink irányát ez a terület adja.

Az elmúlt több évtized alatt, kialakítottuk sajátos arculatunkat, helyi sajátosságainkat.

- Pedagógiai munkánkat áthatja a szereteten alapuló magatartás és a játékosság, mely fokozza a gyermek érdeklődését és megismerési vágyát.
- Fejlesztéseink kiemelt szempontja az egyéni és differenciált bánásmód és nevelés.
- Elsődleges feladataink közé tartozik az esztétikus, barátságos környezet megteremtése, ahol a gyermekek biztonságban és otthonosan érzik magukat.
- Az egészséges életmódra nevelés mindenkor elsődleges szerepet kapott munkánk során, ezt a területet továbbra is kiemelten kezeljük és meglévő tapasztalatainkat még tudatosabbá téve határozzuk meg az újabb célokat, feladatokat.
- A fentiek értelmében óvodánk kiemelt fő feladata az egészséges életmódra nevelés, és ezzel összehangoltan a külső világ-, környezet sokoldalú megismertetése.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy:

- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

5. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások együttesen határozzák meg. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, és abból a tényből indul ki, hogy az ember szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség.

Célunk, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, szükségleteinek megfelelően egyénileg és differenciáltan és ezáltal meglévő hátrányai csökkenjenek.

Programunkból adódó legfőbb célunk egészségileg, testileg, szellemileg kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, akik óvodáskor végére az egészséget értéként kezelik.

Óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg:

- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a hátrányok kiegyenlítése. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk az életkornak és fejlettségnek megfelelő, mással nem helyettesíthető szabad játék lehetőségéről, és ehhez kapcsolódóan a gyermek egyéni képességéhez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről.
- A gyermeki személyiség, és a gyermek egyéni készségeinek kibontakoztatása, az életkori sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével valósulhat meg.
- A nyugodt, családias légkör megteremtése, fenntartása az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása.
- A gyermeki személyiség, valamint a "másság" tisztelete, elfogadása, szeretete és megbecsülése.

- Az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítése, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás, bizalom és különleges védelem illeti meg.
- Hatékony fejlődési, köztük az innovatív lehetőségek megteremtése, illetve tanulási helyzet biztosítása, amelyben minden gyermek elsajátítja személyiségének fejlődéséhez szükséges alapvető ismereteket, amelyek majd az iskolai követelményeket is kellően előkészítik.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, és a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerre és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei:

- Változatos mozgási lehetőségek biztosításával megteremtjük a gyermekek számára a mozgásöröm megélésének lehetőségét, amely biztosítja számukra a testi-lelki szociális harmóniát.
- Mese, vers, bábozás, képzalkotás és a természet csodáinak érzékeltetésével őszinte, nyitott, kíváncsi, toleráns kellő önfegyelmel és akarattal rendelkező, jószívű, vidám, segítőkész és becsületes gyermekeket nevelünk.
- A közösségi tevékenységek során formáljuk a gyermekek érzelmeit, magatartását, szokásait.
- Alapozó nevelésünkkel elősegítjük a minél zökkenőmentesebb iskolakezdést.
- Gyermekeink fejlesztése, képességeik kibontakoztatása az egyéni sajátosságaik figyelembevételével történik.
- Megfelelő óvodai szocializációval segítjük a többszörösen hátrányos helyzetű gyermeket a majdani iskolai tanulás folyamatában.
- Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

- Óvodánk pedagógusai figyelembe veszik az egyéni különbségeket és „esélyteremtő” pedagógiai nevelést folytatnak.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A társadalmi és gazdasági környezet gyors változásai nyomán egyre több elvárás fogalmazódik meg az intézményi neveléssel kapcsolatban. Úgy gondoljuk, hogy ezeket a hatásokat az óvoda kevésbé tudja befolyásolni, ezért azokra a nevelési területekre helyezzük a hangsúlyt, amelyeken keresztül komplex hatást tudunk elérni a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására.

Olyan kompetenciák kialakításra törekszünk gyermekeinknél, amelyek képessé teszik őket arra, hogy a nemzetközi közösségben meglévő sokszínűséget és különbséget megértsék, miközben megtanulják kezelni is ezeket. Óvodai nevelésünk lehetővé teszi más kultúrából érkező gyermekek együttnevelését, differenciált személyiségfejlesztését. A kultúra őrzését, átörökítését emberi jognak tekintjük.

A migráns gyermekek óvodai nevelésében támogatjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában.

5.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének célja a normál pedagógiai célokkal megegyeznek, csupán megközelítési módban térnek el attól, a diagnózistól, az egyéni pszichés és mozgásállapottól függően. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy ezen kisgyermekek is a lehető legnagyobb önállóságot érhék el, így aktív tagjává váljanak környezetüknek, majd később a társadalomnak.

A sajátos nevelési igényű gyermekeink eredményes együttnevelésének első állomása a befogadó szemlélet alakítása az óvoda egész közösségében. Ebben a befogadó környezetben a sajátos nevelési igényű gyermek könnyebben beilleszkedik, a csoport befogadja, és hűzőerőként hat rá.

A csoport, és a felnőtt közösség - az együttélés során - olyan humán értékekkel gazdagodik, mint az elfogadás, tolerancia, segítőkészség.

Az SNI, ezen belül autizmus spektrum zavarral küzdő gyermeknek elsősorban saját képével kell tisztában lennie, próbálja a szokás- szabályokat elfogadni, alkalmazni, saját ütemében egyéni fejlesztéssel, szakember bevonásával segíteni a bővebb ismerethez való jutását.

Enyhe értelmi fogyatékosok, viselkedészavaros és megismerőtevékenység zavaaraival küzdő gyermekek esetében a fejlesztés folyamán figyelembe kell vennünk az alábbiakat:

- Környezetükről való ismeretük alacsonyabb szintű, kevés a tapasztalatuk.
- A környezetükben nem megfelelően tájékozódnak.
- A megtapasztalt információkat nehezen rendszerezik, ehhez speciális megsegítésre van szükségük.
- Előfordulhatnak az érzékelés, észlelés zavarai (csökkent vagy túlműködések).
- Előfordulhatnak sztereotip viselkedésminták, bizarr mozgások, melyek megnehezíthetik az érzékelést, információszerzést.
- Figyelmük szórt, szűk terjedelmű, sokszor nehezen motiválhatók.
- Pillanatnyi lelkiállapotuk erősen befolyásolja gondolkodási, figyelmi szintjüket.
- Gondolkodási funkciójuk alacsony szintű (összehasonlítás, analízis, szintézis).

Feladatunk:

- Befogadó óvodai környezet megteremtése, a megfelelő mozgás és élettér kialakítása.
- A különleges bánásmódnak és az egyes fogyatékosoknak megfelelő nevelést segítő eszközök biztosítása.
- Az elfogadó, az eredményeket értékelő, harmonikus légkör biztosítása.
- A csoportszervezés alapelveinek meghatározása.
- Differenciált, egyéni bánásmód az eltérő ütemű fejlődés lehetőségének biztosítása.
- Védettség biztosítása, az SNI gyermek szocializációjának elősegítése.
- A normál közösség húzó erejének érvényesítése.
- Önállóságra nevelés.

- Szakember, gyógypedagógus segítségével rehabilitációs, fejlesztési a sérült területek, képességek fejlesztése, kompenzálása, játékos, életkorhoz igazodó, terhelhetőséghez igazodó egyéni és csoportos foglalkozási formában.
- A különleges gondozást igénylő gyermekek fejlődésének tudatos segítése érdekében az óvodapedagógusok minden esetben egyéni fejlesztési tervet készítenek.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Pedagógiai alapelveink:

- A gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, megerősítése, mely a szereteten, bizalmon és megbecsülésen alapul.
- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó szemléletet tükröző, ennek megfelelően törekszünk a gyermek személyiségének differenciált fejlesztésével képességeinek kibontakoztatására, felzárkóztatására, tehetséggondozásra, az esélyegyenlőség biztosítására.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga, melyet óvodánk sajátos eszközeivel kiegészít. A családi és óvodai nevelés összehangolása érdekében partnerközpontú együttműködésre, nyitottságra törekszünk.
- Az egészség megőrzéséhez szükséges szokások alakítása csak a szülői házzal együttműködve válhat sikeressé.
- Az óvodás életkorban a gyermek alapvető tevékenysége, létformája a szabad játék, ezért óvodai nevelésünkben is ez az alapvető tevékenységforma.
- A természeti és tárgyi környezet megismerése, környezettudatos magatartás megalapozása, a gyermeket körülvevő felnőttek példáján keresztül.
- Olyan környezet biztosítása, mely igazodik a szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, és érzelmi biztonságot nyújt. Minden gyermek számára biztosítjuk az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférést.

Valljuk, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fedez fel, és önkéntes cselekvésen keresztül tapasztal meg.

Óvodánkban komplex nevelés folyik, de az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét.

Óvodai nevelésünk fő célja, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvoda differenciált nevelési folyamata eredményeként testileg, lelkileg, szociálisan és értelmileg is elérje az életkorának és képességeinek megfelelő legmagasabb szintet: nyitott, önálló, érdeklődő és kiegyensúlyozott gyermek óvodáskor végére.

Pedagógiai alapelveink megvalósításából adódó feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, pedagógiai optimizmust sugárzó légkör megteremtése
- Testi, szociális, anyanyelvi, értelmi képességek, egyéni és életkori sajátosságnak megfelelő alakítása.
- Gyermeki közösségben végezhető, sokoldalú, életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő tevékenységek biztosítása, melyben segítjük a gyermeket, a közösséghez való alkalmazkodásban, szociális kapcsolatainak alakításában.
- Életkori és egyéni fejlettségüknek megfelelő műveltségterületek közvetítése.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet feltételeinek biztosítása.
- Az egészséges életmód alapjainak megteremtése.

Az óvodai nevelés általános feladata:

1. Az egészséges életmódra nevelés, és teljes körű egészségfejlesztés
2. Érzelmi, erkölcsi, és értékorientált közösségi nevelés
3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés nevelés megvalósítása
4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

7. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA - TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Az óvodás korban az egészséges életmódra nevelés, szoktatás igen nagy jelentőségű, mert az ebben a korban rögződött szabályok jól kialakult szokásokká válnak és felnőtt korban is alapját képezik az egészségügyi kultúrának. Egészségfejlesztő tevékenységeket kell szerveznünk, melyeken a gyermekek szívesen vesznek részt.

Ezzel kapcsolatos konkrét feladataink:

- Mindennapos testnevelés tornateremben, udvaron, aulában
- Heti egy testnevelés foglalkozás
- Torna
- Úszás
- Családi sportnap
- Egyéb külső-belső sporttevékenységek szervezése: Ovi-foci, Makk Marci sportnap, futóverseny, családi sportnap,

A teljes körű egészségfejlesztés célja gyermekek szomatikus, pszichés egészségének elősegítése és megőrzése, kulturált, egészséges környezet formálása és folyamatos fenntartása, a környezeti ártalmak csökkentése az egészséget segítő képességek fejlesztése, az egészséget károsító magatartás visszaszorítása.

Az egészséges életmód alakítása Pedagógiai Programunk egyik kiemelt feladata. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A gyermek óvodában eltöltött idejét a testi, lelki jólétnek és egészségnek kell jellemeznie. A népesség egyre romló egészségi állapota, a természeti környezet pusztulása csak az emberi viselkedés és gondolkodásmód megváltoztatásával állítható meg, s ezért már az óvodában is sokat kell tennünk.

Az egészséges életmódra nevelés döntő jelentősége abban áll, hogy a követendő életmód elemei mintaként és értékként épüljenek be a nevelési folyamat minden mozzanatába.

Az egészséges életmódra nevelés területei:

1. Szomatikus nevelés
2. Mentális egészségnevelés
3. Szociális egészségnevelés

A szomatikus nevelés célja:

- Szilárd szokásrendszer kialakulása a testi- lelki- szociális egészség megőrzésének érdekében.
- Pozitív hozzáállás a külső és belső környezethez.

A mentális egészségnevelés célja:

- A gyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődése.
- A környezethez történő alkalmazkodás támogatása.
- A környezetből érkező ártalmas hatásokra a megfelelő megoldási stratégiák, megismertetése, elsajátíttatása.
- Pozitív életérzés kialakulása.

A szociális egészségnevelés célja:

Kiegyensúlyozott kapcsolatok kialakulása, fennmaradása a gyerekek és a felnőttek egymás közötti viszonyaiban.

Követhetően megmutatkozó tudatos egészségnevelés

- étkezés: zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek és magas rosttartalmú ételek fogyasztására való ösztönzés, továbbá a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése
- mozgás,
- lelki egészség,
- levegőzés,
- egészségvédelem

Az óvodába lépéstől biztosítjuk az egészségnevelés folyamatosságát, melynek alapjait a gyermek a családi házból hozza.

Az óvodai egészségnevelés valójában a családban megvalósuló egészségvédelem és egészségfejlesztés kiegészítése, továbbfejlesztése és szükség esetén annak korrekciója. Ebből következik, hogy óvónőink tájékozódnak a leendő gyermekek otthoni higiénés és mentálhigiénés nevelési feltételeiről a család szociális helyzetéről, harmóniájáról, nevelési elveiről és gyakorlatáról.

Az egészség a szervezet olyan harmonikus működése, mely biztosítja a szervek kiegyensúlyozott, zavartalan működését és alkalmazkodását a tárgyi és társadalmi környezetben.

Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában.

Tavasszal egészséghetet szervezünk, minden csoportban „egészséges” ételeket kóstolunk, családi sportnapot szervezünk, meghívjuk óvodánk védőnőjét. Ezen a héten csupa „egészséges” dologgal találkozhatnak a gyerekek (munkaterv).

Igen lényeges a testi és lelki szükségletei kielégítésén belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi nevelés, a szocializáció biztosítása, valamint az értelmi nevelés megvalósítása. Az egészséges életmódra nevelés az egészség megvédésére, fokozására és visszaszerzésére vonatkozó céltudatos ismeretterjesztő tevékenység.

Az egészséges életmód a testápolás, a tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve válhat sikeressé.

Célunk: felszabadult, kiegyensúlyozott, jó állóképességű, lélekben gazdag gyermekek nevelése tudatos nevelőmunkával, a környezet és megfelelő eszközök biztosításával.

A megvalósítás szinterei:

- Az egészséges óvodai környezet alakítása.
- Egészségre nevelés, gondozás.

Feladataink:

- A gyermekek környezetében olyan feltételek biztosítása, amelyek megfelelnek életkoruknak, fejlettségüknek, egyéni sajátosságaiknak, ami által leginkább biztosítottá válik a megfelelő testi és lelki fejlődésük.
- A levegőcsere biztosítása gyakori szellőztetéssel, párologtatással.
- A beteg gyermekek számára elkülönítő fenntartása.
- A játékok beszerzésénél ügyelünk a könnyen tisztántartható, de igényes játékok beszerzésére.
- A gyermekek részére a mosdóban jellel ellátott tisztálkodási szerek, törülközők biztosítják a helyes tisztálkodás, fogápolás szokásának kialakítását.
- Intimitás biztosítása a WC. előtt lévő függönyök biztosításával.

7.5. A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése

- Tárgyi feltételek biztosítása.
- Az egészséges, tiszta környezet kialakítása mind a belső helyiségekre, mind az óvoda udvarára vonatkozik (a tiszta környezet a testi fejlődés alapfeltétele).
- A felnőtt közösség személyes példaadása az egészséges környezet kialakításáért, fenntartásáért: szokás, szabályrendszer kialakítása, elsajátítása, betartása.

8. AZ ÓVODA HELYISÉGEI

Csoportszobák

- Csoportszobáinkat megfelelő méretű, lehetőleg természetes anyagokból készült berendezési tárgyakkal szereljük fel.
- A termeket, harmonikus színekkel és formákkal igyekszünk esztétikussá varázsolni.
- A természetes fény kihasználására törekszünk.
- A szobákat déli fekvésük miatt redőnyök felszerelésével kívánjuk védeni, mely enyhíti a nyári forróságot.
- A megfelelő hőmérséklet biztosítására a gyermekek magasságában elhelyezett hőmérők szolgálnak támpontul.

Az óvoda udvara

- Virágoskertek, gyepes területek kialakításával, fák telepítésével kellemes környezetet és játékhoz szükséges helyet biztosítunk gyermekeink számára (napos, árnyékos területek).
- Az ivókút felszerelésével biztosítjuk az ivóvíz szükséglet kielégítését.
- Zuhanyzót és páraakut szerelünk fel a nyári forróság enyhítésére.
- A szabad mozgások biztosítása érdekében az edzés megfelelő mozgásfejlesztő eszközökön és eszközökkel történik, melyek lehetőséget adnak a sokféle mozgástevékenységre (mászókák, csúszdák, egyensúlyozó eszközök, kosárlabda palánk, futballozásra, versenyjátékokra való szabad tér, stb.).
- A nyugodt játékokhoz, a kézműves alkotómunkához, konstrukciós tevékenységekhez elkülönített, nyugodt hely szolgál, mely lehetőséget ad arra, hogy a szobában elkezdett tevékenységeket az udvaron is folytathassák.
- Homokozó és kerti játékokkal biztosítjuk a gyermekek építő, konstrukciós fantázia és szerepjátékait.

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

Célunk: A környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk: Az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példaadással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiéniás tevékenységre szoktatás.

Példamutatással, ismeretközvetítéssel a környezettudatos életszemléletet igyekszünk megalapozni- szelektív hulladékgyűjtés, kirándulások alkalmával, a csoportszobákban, az év jeles napjaihoz kapcsolódóan, stb.

Környezettudatos magatartás kialakítása.

Az életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. A 21. sz. társadalmi és globális problémái ismertek, az ember lakóhelye, környezete nem előnyére változott. „Magyarországon a Környezetvédelmi Törvény (1995.éviLIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól) 54. 1. cikkelye rögzíti, hogy minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére. A környezeti nevelést meghatározó dokumentumok között számunkra legfontosabb az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Nemzeti Környezetvédelmi Program.” (Nemzeti Környezeti Nevelés Stratégia 15. o.).

Ezek ismeretében biztosítottak látjuk, hogy a törvény lehetőséget biztosít számunkra, feladatokat ró ránk a környezettudatos magatartás, a fenntartható fejlődés alakítása érdekében.

Céljaink:

- Létezni –vagy birtokolni döntése.
- A létezés csodájának elismerése.
- Az élet szeretete, tisztelete a külső, belső világ összekapcsolása.
- A természet törvényeivel harmonizáló magatartás alkalmazása.
- Törekvés a mértékletes, önkorlátozó fogyasztásra.
- A modernizáció és a gazdasági-technikai fejlődés során a természet erőforrásainak önző kihasználása helyett annak kímélete.
- A természet erőforrásainak mértéktelen kihasználása helyett, annak kímélete.

- A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakítása.

Feladatunk:

A gondolkodásmód, az életmód, a szokásrendszer helyes alakítása, a természet szeretetére nevelés, az elődeink általi társadalmi értékek megóvására törekvés és a fenntarthatóság pedagógiájának értékeinek közvetítése:

- az élet tisztelete-a hagyomány őrzése,
- átmentése a jövőbe.

Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

Nyugodt légkör megteremtése

Az óvodai életritmus kialakítása, a pihenés - aktivitás arányainak helyes megválasztása a gyermekek élettani szükségleteinek figyelembe vételével történik. A megfelelő napi életritmus kialakításának elengedhetetlen feltétele az azonos időben végzett, azonos tevékenység. Fontos, hogy a napirend a különféle tevékenységek elvégzéséhez minden korosztálynak elegendő időt biztosítson. Törekszünk a mindenkor optimális gyermeklétszám kialakítására. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben.

A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, hiszen az óvónő a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást segítő munkatársakkal. Az óvodapedagógus feladata, hogy maximálisan járuljon hozzá az SNI gyermek komfortérzetének biztosításához, lelki és testi vonatkozásban egyaránt.

Testápolás

- A tisztálkodási eszközök biztosítása; a helyes használat elsajátíttatása (példaadással, magyarázattal).
- Az orrfújás helyes technikájára, és zsebkeendőhasználatra való segítő biztatás, valamint a WC-, és WC-papír használatának elsajátítása.

- A saját jelükkel ellátott fogápoló szerek megfelelő használatára nevelés, azok tisztántartásának igényükké formálása.
- Szükség szerinti körömkefe használatra szoktatás.
- Fésűhasználat.

A mosdóhasználat helyes sorrendje

- WC használat (külön a lányok, külön a fiúk), a fiúk szükség szerint hajtsák fel a WC ülőkét!
- Kézmosás előtt ruhájuk ujjának feltürése, a kézmosás folyékony szappannal történik (csap megnyitása, hideg, meleg keverve, kéz bevizezése, szappan adagolása, kezek dörzsölése, leöblítés, csapok elzárása, kezekről a víz lerázása, utána a törülést a törölköző leemelésével végzik).
- Fogmosás (száraz fogkefére fogkrém adagolása, a helyes fogmosó mozdulatok alkalmazása, öblítés langyos vízzel, fogmosó eszközök tisztítása).

Öltözködés

Az öltözködés a test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben. Célunk az önállóságra való ösztönzés, az öltözködés helyes sorrendjének elsajátíttatása, hőmérsékletnek megfelelő ruhanemű használata.

Táplálkozás

Az egészséges fejlődés egyik alapvető feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges táplálkozás, a helyes étkezési szokások és az egyéni ízlés ismerete és formálása. Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósulnak meg. Nagy hangsúlyt fektetünk az esztétikus terítésre, a megfelelő eszközhasználat elsajátítására, és a kulturált étkezési szokások betartására. Meghatározott időkereten belül a gyermek az étkezés időpontját a reggelinél maga választja meg (kivéve az iskolába induló csoportot), a déli étkezést és az uzsonnát is egyéni tempóban fejezi be. Nagy hangsúlyt fektetünk a megfelelő mennyiségű folyadék és friss zöldség – illetve gyümölcsfogyasztásra. Ezért egész nap folyamán mindenkinek igény szerint biztosítjuk az ivóvizet, és tízórait pedig az idénynek megfelelő zöldséget, gyümölcsöt.

Feladataink:

- Esztétikus asztalterítésre szoktatás.
- Terítés sorrendjének tudatosítása (tányérok, evőeszköz pohárba téve).
- Folyadék biztosítása a nap folyamán bármikor (víz).
- Nyugodt légkörben való étkezés biztosítása (étkezés közben halkán beszéljenek).
- Mindenkor figyelembe vesszük az egyes gyermekek étkezési szokásait és érzékenységét. Az étkezés feltételeinek biztosításában a gyermekek is részt vesznek (önkiszolgálás, naposi munka), a nagycsoportosok önállóan szednek maguknak a tálból, és kést használnak.
- Hagyományaink: savanyúság eltevés, gyümölcssaláta készítése, sütemények (fánk) sütése, teák készítése.

Pihenés, alvás

A pihenés, az egyéni alvási igény kielégítése az óvodáskorú gyermek testi és szellemi fejlődését egyaránt szolgálja. A nyugodt, meghitt légkör biztosítása minden óvodai dolgozó feladata. Ennek feltétele a csoportszoba átszellőztetése, a külső zavaró ingerek megszüntetése, a gyermekek egyéni alvási szokásainak tiszteletben tartása. A pihenéshez pizsamát, ágyneműt használunk. A szülők segítségével a pizsamát hetente, az ágyneműt havonta mossák ki. Lelki nyugalom érdekében a pihenéshez magukkal vihetik az otthon melegét sugalló plüss játékot. A délutáni pihenés megkezdése mesével történik. Alvásidőben azok a nagycsoportos korú gyermekek, akik fél óra elteltével sem tudnak elaludni, lehetőséget kapnak különféle tevékenységek gyakorlására (játék, rajzolás, kézimunka, képeskönyv nézegetés) az erre elkülönített helyiségben. Ebben az időszakban a pedagógiai asszisztens foglalkozik a gyermekekkel óvodapedagógus irányításával.

Edzés

A szervezet edzettségének fokozása elengedhetetlen az egészség megőrzéséhez. Az edzés folyamatában a gyermek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz. A gyermekeknek minden évszakban elegendő időt biztosítunk a szabad levegőn tartózkodásra. Ehhez aktív, mozgásra ösztönző környezetet igyekszünk teremteni óvodánk udvarán. A testi edzés fontos része az életkorhoz és fejlettségi szinthez igazodó, megfelelő időtartamú és intenzitású, az udvaron vagy tornateremben szervezett kötelező testnevelés (mindennapos testnevelés) foglalkozás is. A gyermek természetes

mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás). A gyermek életében a mozgásnak fokozott jelentősége van, hiszen aktivitása elsősorban ebben a tevékenységben vezetődik le.

Feladataink:

- A természetes mozgáskedv kielégítése, megőrzése és fenntartása (megfelelően kialakított környezet, hely, eszköz; tornaszobában, csoportszobában, előtérben, udvaron).
- A mozgás megfelelő gyakorlásával a mozgásszint fejlesztése, tapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- A mennyiségi, formai, vizuális és környezeti tapasztalatok bővítésére a mozgás közbeni tevékenységek számtalan lehetőséget biztosítanak.
- Az SNI gyermekekre is vonatkozik életkorából adódó, és az állapotának megfelelő mozgásigény kielégítése. A testi egészség, erőnlét, állóképesség, ügyesség fejlesztése révén önmagához képest előrehaladást mutat. Saját testképe, testsémája fejlődik, mozgásai összerendezettebbé válnak önmagához képest.

Az SNI gyermekek, különösen a mozgáskorlátozottakra vonatkozóan, a lehetőségekben minden szinten bekapcsolódhatnak, de annak kritériumait a szomatopedagógus határozza meg, a mozgásállapot függvényében. Feltétlenül fontos annak ismerete, hogy egy-egy mozgáskorlátozott gyermek számára melyek azok a káros mozgásformák, tevékenységek, amelyeket semmilyen körülmények között nem végezhet. A különböző mozgásformák elsajátításának szabályait a gyermekekben tudatosítjuk, hogy egyre biztonságosabban éljenek saját képességeikkel, ismerjék fel korlátaikat, határaikat, ha szükséges, kérjenek segítséget. Az ép gyermekeket megtanítjuk arra, hogy figyeljenek társaikra, épekre és mozgáskorlátozottakra, kisebbekre és nagyobbakra egyaránt.

Óvodapedagógus feladatai:

- A hatékonyabb nevelés érdekében megkeresi a családdal való együttműködés lehetséges formáit.
- Egyénileg segíti a gyermek táplálási, tisztálkodási és öltözködési készségeinek alakulását a dajka segítségével. Megjelenésével, öltözködésével, segítségnyújtásával mintát ad a gyermeknek.
- Megismerteti a gyermekeket a termékek tárolásának, tartósításának feltételeivel, melyek lehetővé teszik későbbi felhasználásukat.
- Megismerteti a gyermekeket a környezettudatos magatartás alapjaival: szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság a víz –és energiafelhasználásban, növények ápolása, stb.
- Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait, és egészségi állapotát. Együttműködik a szülőkkel, szakemberekkel (védőnő, orvos, szakszolgálat munkatársai), a betegségek megelőzése, kezelése, felvilágosítás, speciális fejlesztés céljából.
- Biztosítja a gyermekek számára a rendszeres mozgás lehetőségeit.
- Csendes, nyugodt hangvétellel a gyermek számára biztonságot nyújtó feltételek biztosításával megteremti az alváshoz szükséges meghitt légkört.
- Minél több szabadban szervezett foglalkozást tart az egészséges életmód alakítása érdekében.
- A tornaszoba, valamint az udvar adta lehetőségeket úgy alakítja, hogy legyen elegendő hely a nagyobb mozgások gyakorlásához.
- Lehetőséget biztosít számukra, hogy egyéni fejlődésüknek megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásformákat.
- Mindenkor szem előtt tartja, hogy minden gyermek más és más fejlettséggel rendelkezik, és ebből kiindulva, differenciált feladatadással segíti a képességeknek megfelelő mozgásformák gyakorlását.
- Az eszközöket és tevékenységeket mindenkor a gyermek életkorához, fejlettségi szintjéhez és csoport-összetételéhez igazítja.
- Nem sietteti, hanem tapintattal segíti a gyermek fejlődését.
- A mozgás örömteli tevékenység, és épp ezért nagyon fontos, hogy biztosítsa a gyermekek számára, hogy jó közérzettel, jó hangulatban, érzelmileg motiváltan vegyenek részt a mozgásos tevékenységekben.

- A foglalkozásokon a gyermekek ruhája és felszerelése ne gátolja a szabad mozgási lehetőséget, legyen biztonságos (tornacipő, tornaöltözék).

A gyermek teljeskörű egészségvédelme, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, balesetvédelem

- Gondoskodnunk kell a gyermekek testi épségét veszélyeztető ártalmak távoltartásától. Különösen fontos, hogy az óvodapedagógusok ismerjék a gyermeki szervezet működését, és az ezeket befolyásoló tényezőket. A gyermekeket mindenkor arra neveljük, hogy vigyázzanak saját és társuk testi épségére, szerveik védelmére.
- Megismertetjük őket az orvos és védőnő munkájával, és a számukra érthető betegellátás feladataival.
- Törekszünk arra, hogy ismerjék a betegség és a gyógyszerek lehetséges összefüggéseit, tudják, hogy gyógyszert csak felnőtt felügyelete mellett vehetnek be.
- A só-szoba használatával tudatosodjon bennük, hogy a felső légúti betegségek megelőzhetőek.
- Megismertetjük velük a fontosabb beleset megelőzés szabályait (tűz, víz, rozsdás vas, csípések, ütések, horzsolások.).
- Szem előtt tarjuk, hogy a gyermekeknek legyenek ismereteik az emberi szervezetről, illetve testrészekről (tudják megnevezni azokat, legyenek tisztában érzékszerveik fontosságával és annak védelmével (szem, fül, orr, nyelv, bőr);
- Felhívjuk figyelmüket, hogy szájukba, fülükbe, orrukba, szemükbe idegen tárgyat ne dugjanak.
- A gyermekeket az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és magatartásformát - a foglalkozási ágakba beépítve – életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük meg.

Egészségmegőrzés

- Ahhoz, hogy gyermekeinkben kialakuljon az egészség, mint érték, lényeges az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása. A gyermekeknek meg kell érteniük az ok-okozati összefüggéseket (pl. piszkos kéz, mosatlan gyümölcs = betegség, fogápolás elhanyagolása = fogromlás). El kell érniük azt, hogy az egészségügyi

szabályok megtartása a gyermek magatartásának szerves részévé váljon. A helyes testtartást hivatott szolgálni a tartásjavító torna, mely az óvodánkban bevezetésre került. A fiatal gyermekkorban kialakult, majd rosszul rögzült testtartás számos felnőttkori gerincbántalom forrása lehet. Só-szobánkat a gyakori felső légúti megbetegedések megelőzésére hoztuk létre. A hűvösebb időben délutánonként, előre egyeztetett időpontban a családok is igénybe vehetik.

- Só-szoba időszakos és szükség szerinti igénybevétele fontos a betegség megelőzés szempontjából.

Balesetvédelem

Nevelési év kezdetekor a gyermekbalesetek elkerülése érdekében az óvodapedagógus felhívja a gyermekek figyelmét a helyes viselkedésformákra a balesetek elkerülése érdekében. Mindezt a csoportnaplóban rögzíti. Óvodán kívüli programok esetén, ismét rögzíti a szabályokat a gyermekekkel. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében a gyermekekkel foglalkozó személyeknek kötelességük jelenteni az óvoda vezetőjének a körülményeket, felhívni a figyelmet azokra a környezeti lehetőségekre vagy tárgyakra, amelyek balesetet idézhetnek elő.

A csoportba érkező gyermekeket megismertetjük a csoportszobával, az óvoda helyiségeivel, az udvarral és az udvari játékokkal, valamint az óvodában dolgozó felnőttekkel. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a balesetveszélyes helyzetekre és elmondjuk nekik mit szabad és mit nem.

- A csoportszobában ne másszanak fel a bútorokra, a polcokba ne kapaszkodjanak!
- A széket mindig húzzák maguk alá, azon ne hintázzanak!
- Teremrendezéskor a széket ne emeljék a fejük fölé, mert a szék lábával megsérthetik társaikat!
- Az evőeszközökkel ne hadonásszanak!
- Önkiszolgáló tevékenységnél lassan menjenek a helyükre, a tányért két kézzel fogják!
- A poharat ne tegyék az asztal szélére, mert felborulhat, vagy leeshet, mindig a tányér fölé tegyék!
- A széttört pohárhoz, tányérhoz ne nyúljanak, kérjék a felnőtt segítségét!

- Vizuális tevékenységnél az eszközökkel (ceruza, filctoll, olló) ne hadonásszanak!
- A játékokat a csoportszobában és az udvaron se dobálják, használják őket rendeltetésszerűen!
- Ha sérült, törött játékot találnak, szóljanak az óvónőnek!
- A villanykapcsolókhoz, dugaszoló aljzathoz, elektromos berendezésekhez ne nyúljanak!
- Ha folyosón, szobákban, udvaron kisebb gyerekekkel találkoznak fokozottan figyeljenek, vigyázzanak kisebb társaikra az egész nap folyamán!
- Vigyázzanak az ajtó nyitásakor, becsukásakor, kezüket ne tegyék a nyíláshoz!
- Mindig szóljanak, ha a csoportszobából ki szeretnének menni!
- Ne verekedjenek, ne bántsák társaikat!
- Testnevelés foglalkozás alkalmával az eszközöket csak az óvónő jelenlétében és rendeltetésüknek megfelelően használják! Fokozottan ügyeljenek saját és társaik testi épségére!
- A mosdóban ne csimpaszkodjanak a függőnytartó rúdon, ne lökdösődjenek, lassan közlekedjenek, mert a padló a víztől csúszóssá válhat!
- Kézmosásnál a vizet rázzák le a kezükről a mosdókagyló fölött kéztörlés előtt, ne csöpögtessék végig a padlón!
- A folyosón, a mosdóban, a csoportszobában, a lépcsőn ne szaladjanak!
- Az udvari eszközökről ne ugráljanak le, társaikat ne lökjék le, mindig kapaszkodjanak!
- Homokozni csak a homokozóban szabad, az eszközöket és a homokot az udvar más részére ne vigyék el, ha már nem használják az eszközöket, tegyék vissza a kosárba!
- Ásót, gereblyét csak lefelé tartott állapotban használjanak, a társakra fokozottan figyeljenek!
- A homokozóba kavicsokat, földet ne vigyenek be!
- A homokot ne dobálják!
- A csúszdára türelmesen haladjanak fel a „létrán”, várják meg, míg sorra kerülnek, a tetején ne időzzenek sokáig és csak a fenekükön ülve csússzanak le! Lecsúszás után hagyják el a csúszdát, hogy a társuk ne essen rájuk!
- A csúszdába ne dobáljanak kavicsot, homokot!

- Hintázáshoz, ha szükséges kérjenek segítséget fel- és leszálláskor. Egymást ne lökjék! Ha valaki hintázik, ne menjenek a hinta közelébe!
- A KRESZ pályán használható járgányok használatánál fokozottan tartsák be a szabályokat, ne száguldjanak, figyeljenek társaik testi épségére!
- Ahol sár van, azt a részt kerüljék el, ne fussanak bele!
- Ne menjenek a kapuhoz, kerítéshez, idegenekkel ne beszélgessenek, ne fogadjanak el semmit!
- A kapun csak az óvónő, illetve szülő kíséretében mehetnek ki!
- Az udvaron található növények leveleit, virágait, bogyóit ne vegyék a szájukba!
- Ha gombát találnak, ne nyúljanak hozzá, szóljanak a felnőttnek!
- A kerti kutat csak a felnőtt megkérdezése után használják!
- Ha a mosdóba be szeretnének menni, jelezzék a felnőttnek, kisebbeket egy nagyobb gyermek kíséri be, s ha visszajöttek, azt is jelezzék!
- Csak felnőttel való közös elköszönés után hagyják el az óvodát hazamenetelkor!
- Séta alkalmával a párjuk kezét fogva, a sorban haladva, a fal mellett haladjanak, ne lökdössék társaikat! Ne kiabáljanak, normál hangerőn beszélgessenek! Zebrán áthaladáskor szedjék a lábukat! A gyalogos jelzőlámpa jelzését figyeljék, az úttestre lelépve nézzenek szét, majd utána haladjanak át gyors tempóban az úton a felnőtt vezetésével!
- A BKV járművén utazva csendesen, a felnőttre figyelve utazzanak!

9. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ennél a korosztálynál elsődleges a felnőtthez való viszony minősége. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket érzelmi biztonságban állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, és szeretetteljes légkör vegye körül. Az óvodás korban az „ÉN” fejlődés kiemelt jelentőségű. Ennek megfelelően segítjük az Én-tudat alakulását, és teret engedünk az önkifejezésnek.

Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása. Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása.

Szociohigiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel.

A társas, közösségi együttélést közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben együttműködésbe való részvételre nevelje.

Feladatunk: nyugodt, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben, harmonikus kapcsolatok alakítása. Az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása, a személyiség kreatív kibontakoztatásával. Megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás- után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek személyes példa és tudatos nevelés által megtanuljanak olyan magatartásformákat, viselkedési szabályokat, melyekkel saját és társaik testi épségét megóvhatják.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés.
- Egészségpropaganda.

Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai léggör megteremtése. Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett, a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak. Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása. Minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül! Szakemberek segítségére számítunk.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez, valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata. A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata. Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul, segítségével az óvoda, valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog).

Az SNI gyermekek érzelmi nevelése azért kiemelten fontos terület, mert „mások,” mint a többiek, sokkal érzékenyebbek, sérülékenyebbek. Mivel állandó segítségre szorulnak, a környezetükkel való kapcsolatuk felborulhat. Az SNI gyermekek számára hatalmas húzóerőt jelent, ha együtt járhatnak óvodába a testi, érzékszervi és intellektus tekintetében egészséges társaikkal. Az együttnevelés során az ép gyermekek egész életükre kiható, meghatározó humán értékek, és viszonylatok kifejlődésével, elfogadásával és felértékelésével gazdagodnak. Minél kisebb életkorban találkozik az egészséges gyermek a sérülttel, annál könnyebben alkalmazkodik a helyzethez, természetessé válik az elfogadás, a tolerancia, és észrevétlenül kiépül a segítőkészség.

A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése. Az SNI gyermekek énképe,

önértékelése pozitív irányba fejlődik, csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata.

Az integrált nevelés akkor valósul meg, ha az SNI gyermek:

- Jól érzi magát, önbecsülése erősödik.
- A befogadás, a kölcsönös segítőkészség értékei uralkodnak.
- Nincs kirekesztés, kizárás a közösségből.
- A gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba lépés pszichikus feltételei.
- A gyermek személyiségfejlődésének folyamatos az elemzése, értékelése

Céljaink:

- A gyermekek szívesen járjanak óvodába.
- Lelkileg kiegyensúlyozott, derűs személyiségű gyermekek nevelése, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben.
- Pozitív erkölcsi és akarat tulajdonságok fejlesztése, erősítése, melyek elengedhetetlenül szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, feladattudat, kitartás).
- A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializáció elősegítése.
- A gyermeki érzékenység, fogékonyság motiválása a társadalmi és természeti környezet hatásaira, szépségeire.
- A gyermekben alakuljon ki az érzelmi beleélés, az empátia készsége, a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzése, a különbözőségek elfogadása.
- Alapozódjanak meg erkölcsi értékeik: az igazságosság, a lelkiismeretesség, a felelősség érzésének megtapasztalása az őszinteséghez, az igazmondáshoz való helyes viszonyulás.
- Erősödjön bennük az életkoruknak megfelelő érzelmi kontroll.

Feladataink:

- Derűs, szeretetteljes légkör megteremtése, mellyel biztosítjuk számukra az érzelmi alapot, biztonságot az óvodába lépés pillanatától (fogadó ajándék, egyénre szóló meghitt beszélgetések kezdeményezések).
- Fontosnak tartjuk a nevelő-gyermek, illetve a gyermek-gyermek, és gyermek-dajka kapcsolat pozitív attitűdjét, melyet az érzelmi töltés jellemez.
- Lehetőséget teremtünk természetes társas szükségleteik kielégítésére.
- A szociális kapcsolatok aktív, tudatos bővítése.
- A játék során hangsúlyozni kell a társas kapcsolatok jelentőségét.
- Kommunikációt fejlesztő, játékos feladatok kezdeményezése.
- Tapasztalatszerzési lehetőségek bővítése.
- Nyitottság a különböző társadalmi kulturális sokféleségre.
- A pedagógus családi háttér ismeretében törekszik megismerni, megérteni a gyermek érzelmi megnyilvánulásait.
- A gyermek akkor fejlődik leginkább, ha elfogadják, szeretve érzi magát. Számára fontos az állandó, megbízható, személyes kapcsolat. Ennek tudatában az óvónő törekszik saját érzelmeinek kifejezőmódját hitelessé, sokszínűvé tenni.
- A mindennapok során olyan gazdag, változatos tevékenységeket, szituációkat teremt, ahol a gyermek választásai, döntései, megoldásai során megtanulja irányítani saját érzelmeit.
- Teret enged a gyermek önkifejező törekvéseinek, ehhez megteremti a szükséges feltételeket.
- A természetszeretet hatásrendszerével tudatosan ébren tartja, fejleszti a gyermek intellektuális érzelmeit (pl. kíváncsiság, rácsodálkozás, felfedezés, aktivitás, siker).
- Formálja erkölcsi tulajdonságait (pl. bátorság, együttérzés, segítőkészség, stb.).
- Alakítja a gyermek erkölcsi érzelmeit (pl. szeretet, tisztelet, bátorság).

Az óvodapedagógus a gyermekekhez fűződő viszonyában:

- Legyen elfogadó!
- Legyen kezdeményező, odaforduló, szeretetteljes, támogató, határozott, és következetes!
- Eszköztárában szerepeljen a humor.

- Szociális normáknak megfelelően kezelje a gyermekek eltérő érzelmi megnyilvánulásait.
- Tárja fel a gyermekek interakciós zavarait (az okok felderítésére, megszüntetésére való törekvés).
- Mélyítse a baráti kapcsolatokat, segítse az új társas kapcsolatok alakulását (születés-, illetve névnapok megtartása, közös kirándulások).
- Teremtsen alkalmat és lehetőséget a gyermek pozitív érzelmeinek kiváltására.
- A személyes biztonság komfortérzetét a „kincses zsákok” szolgálják, amelyekbe a gyermekek személyes tárgyaikat összegyűjthetik.
- Az összetartozás érzését fokozza a gyermekekkel közösen kialakított csoporthoz, óvodához illeszkedő jelképek és szimbólumok használata, a hagyományok, ünnepek.
- A családi légkör kialakításával, megteremtésével segítjük az önmegvalósítást, hozzájárulva az „ÉN”-tudat fejlődéséhez.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, és ezért számukra biztosítanunk kell a jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakembereket.
- A 3-7 éves gyermekek együtt játszása, tevékenykedése, valamint a nevelői modell tudatos kihasználása elősegíti, hogy az eltérő fejlődésű gyermekek kiegyensúlyozottan, adottságaiknak megfelelően fejlődjenek; ezt kívánjuk biztosítani speciális feladatokkal, illetve az egyénre szabott tehetséggondozással.

Értékkorientált közösségi nevelés

Az együttesség, a közösen átélt élmények érzelmi többletet adnak a közösség tagjainak. A gyermekcsoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái, melyekhez igazodik a gyermek. Ugyanakkor minden gyermek sajátos tulajdonságokkal rendelkező, egyedi személyiség, aki egyéni kompetenciáival járul hozzá a csoport alakulásához. A gyermekek egymás közötti kapcsolatában természetessé válik, hogy mindenki más, egyéni külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, és így másságával együtt elfogadható és szerethető.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, a különbözőségek elfogadását, egymás

segítését. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek személyes példa és tudatos nevelés által megtanuljanak olyan magatartásformákat, viselkedési szabályokat, melyekkel saját és társai testi épségét megóvhatják.

Feladataink:

- Az érzelmi biztonságot adó családi, szeretetteljes légkör alakítása és fenntartása a beszoktatástól az iskolába lépésig.
- Az együttműködés igényének alakítása.
- Együttnevelés a családokkal (azonos értékek).
- Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok alakítása, melyek által alapozódnak a szocializációhoz szükséges erkölcsi, akaratit tulajdonságok, személyiségjegyek.
- A nemzeti identitástudat megalapozása.
- A keresztény kulturális értékek közvetítése.
- A családhoz való kötődés segítése.

Területei:

- beszoktatás
- mindennapok
- óvodai ünnepek

10. BEFOGADÁSI TERV - A BESZOKTATÁS IDŐSZAKA

Ezt az időszakot tekintjük a családdal való együttműködés kiindulópontjának. A gyermekek az óvodába a családból vagy a bölcsődéből érkeznek. Ebből adódóan eltérőek a beszoktatás feladatai. Az óvodához fűződő pozitív érzelmi viszony alakításában jelentős szerepet kap az anyás beszoktatás.

Jövendő kis óvodásaink már tavasszal, a nyílt héten megismerkedhetnek az óvodával, óvónénikkal, dadus nénikkal. A nyár folyamán ellátogathatnak az óvodába, játszhatnak az udvaron. A bölcsődéből érkező gyermekek már rendelkeznek elemi szokás és szabályrendszerrel, melyre alapozhatunk. Az otthonról érkező gyermekek számára az átmenet sokkal tapintatosabb szülői és nevelői bánásmódot igényel.

Az óvodakezdés első benyomásai meghatározzák mind a gyermekek, mind a szülők óvodához való viszonyát, és a létrejövő kapcsolat minőségét.

Az első találkozás az új emberi és tárgyi környezettel, az érzelmi légkörrel szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja a csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát.

A gyermek óvodai beilleszkedése, szokásainak alakítása nagyfokú nevelői tapasztalatot és szakértelmet igényel. A befogadás időszakában fontos elv a folyamatosság és fokozatosság, hiszen célunk megkönnyíteni az elválást.

Az óvónő feladata:

- A gyermek óvodába lépése előtt részt vesz a nyílt héten, tájékoztató szülői értekezleten, kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal és a gyermekkel.
- Az anyás beszoktatás lehetőségeinek megteremtése.
- A két óvodapedagógus és a dajka együtt készítik elő a csoportot az előttük álló időszakra, megbeszélik a teendőket, az elvárásokat.
- A gyermekek megismerése és a beilleszkedés megkönnyítése érdekében az első napokban mindhárman a csoportban vannak.
- Szeretetteljes magatartással, elfogadó odafordulásukkal, türelmükkel segítik az átállás nehéz folyamatát.

Mindennapok

A gyermekek óvodához való pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Legyen lehetőségük minél többször érdeklődésüknek megfelelő

tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék azt az élményt, ami később belső motivációt jelent. Így lehetséges, hogy egy időben, egymástól függetlenül különböző motivált cselekmények alakuljanak ki egyénileg és csoportosan is. Az ismétlődő közös, örömteli tevékenység a csoport és az óvoda hagyományrendszerébe épül, és mélyíti az összetartozás élményét.

Az óvónő feladata:

- A gyerekekről szerzett benyomásai segítik az egyéni bánásmód alkalmazásában, a differenciálásban.
- A különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekeket elfogadó szeretettel, példát mutató figyelemmel segíti.
- A kialakított biztonságot nyújtó szokásrendszeren keresztül sikeresen elfogadtatja a gyerekekkel a viselkedési szabályokat.

11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll!

Ahhoz, hogy a nevelési hatásrendszer célirányosan és hatékonyan működjön, minden felnőtt dolgozónak a gyermekeket tiszteletben tartó és elfogadó, a megváltozott igényeknek megfelelő jellegű és minőségű magatartást és értékeket hordozó tevékenységformát kell előtérbe helyeznie.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki vezetői kompetenciákkal bíró személyiség.

Az óvodapedagógus a személyiségével, a személyiségéből dolgozik. Mindennapi működése- azaz viselkedése- hátterében a tudás, a műveltség, az adekvát képességek, valamint az elfogadó, támogató attitűdök motivációk komplex rendszere áll.

- Az óvodapedagógus a kisgyermek nevelése iránt elkötelezett, motivált személy.
- A környezetére nyitott, azzal szoros és intenzív kapcsolatban lévő, vitalitással teli, pozitív kisugárással bíró személyiség.
- Az emberek felé bizalommal fordul, kedvességével, barátságos természetével képes elnyerni a gyerekek szeretetét és a szülők tiszteletét, rokonszenvét.
- Jól megtalálja a hangot a gyerekekkel és a szülőkkel, mindenkit olyannak fogad el, amilyen.
- A gyerekek, a szülők és a kollégái is számíthatnak a titoktartására, az odafigyelésére, törődésére, és arra is, hogy – a pedagógiai korlátok és lehetőségek megléte mellett - figyelembe veszi a kívánságaikat, igényeiket.
- Változó körülmények között is képes csoportjában biztonságos, kiszámítható környezetet teremteni. Arra törekszik, hogy felszabadult, vidám, stresszmentes legyen a hangulat.
- Erősíti a gyerekekben a barátság, az őszinteség fontosságát, ő maga példát mutat nekik ezen a téren is, attitűdje önzetlen, támogató. Mindenkit egyenlőként kezelve, meghallgatva, döntéseiben igazságos. Mindezt az egyéni különbségek figyelembevételével teszi, és a gyerekek számára érthető magyarázatot ad a miértekre.

- Alkotó módon, ugyanakkor nagy felelősséggel képes irányítani a gondjaira bízott gyermekcsoportot. Határozott, döntésképes pedagógus, aki legfőbb feladatának a gyerekek optimális személyiségfejlesztését tekinti.
- Szakmailag jól felkészült, az óvodai élet napi tevékenységeibe is törekszik folyamatosan újdonságokat beépíteni. Érdeklődik az új ötletek, módszerek, nyitott ezek fogadására és kipróbálására.
- Az óvodapedagógus igazi csapatjátékos, tud és akar együtt dolgozni másokkal.
- Szakmai munkáját a pedagógus kompetenciák jellemelik.

Csoportjaink száma: 5

Alkalmazottak száma: 21.5 fő

Óvodapedagógusok száma: 11 fő

Nevelést segítő dolgozók: 10.5 fő

Óvodapedagógusaink a munkakör ellátásához szükséges végzettséggel rendelkeznek.

Óvodapedagógusaink az alábbi szakvizsgákkal rendelkeznek:

Intézményvezető:	1 fő
Közoktatási vezető:	3 fő
Megkésett beszédfejlődés, dysphasia:	1 fő
Drámapedagógus:	2 fő
Fejlesztő pedagógus:	1 fő
Neveléstudományi bölcész:	1 fő
Vezető óvodapedagógus:	1 fő

Amennyiben nemzetiséghez tartozó gyermekek bekerülnek óvodánkba, az óvodapedagógusoknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi nevelés célkitűzéseit, és hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Pedagógiai munkát segítő dolgozók

- Dajka 6 fő
- Gyógypedagógiai asszisztens 1 fő
- Pedagógiai asszisztens 1.5 fő
- Óvodatitkár 1 fő
- Gondnok 1 fő

A pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, dajkák aktív segítői az óvodai nevelőmunkának. Ők is ismerik nevelési elveinket, céljainkat, az óvodai nevelésben betöltött szerepük fontosságát.

Intézményünkben reggel 8 óra előtt, illetve a délutáni időszakban a gyermekek felügyeletét a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő dajka vagy a pedagógiai asszisztens is ellátja.

Az óvodatitkár középfokú közgazdasági végzettségével, szakmai tudásával és kiváló emberi tulajdonságával, nélkülözhetetlen segítőtársa a vezetői munkának és az óvodai közösségnek.

Az óvoda gondnoka látja el a karbantartási, fűtői, kertgondozási feladatokat. Gyermekcentrikus gondolkodásának köszönhetően a gyermekeket körülvevő udvar gondozott, ápolt és gondoskodik a játékok folyamatos karbantartásáról.

Az üres óvodapedagógusi és dajkai álláshelyeinket pályázat útján próbáljuk betölteni az elkövetkezendő időszakban, felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusokkal, és képzett nevelést segítő munkatársakkal.

A nevelőtestület együttműködése

A nevelőtestület összehangolt együttműködése elengedhetetlen feltétele a pedagógiai munka megvalósításának. Programunk lehetővé teszi, hogy a gyermekek érzelmi biztonságát előtérbe helyezve, felmenő rendszerben valósítsuk meg feladatainkat.

A közös cél, hogy egészséges, és a SNI gyermekek érdekében hatékonyan együtt működjük. Az óvodapedagógusok pedagógiai, munkajogi ellenőrzését az óvoda vezetője végzi. A gyógypedagógus szakmai ellenőrzését a módszertani intézmény vezetője végzi, mivel az utazó tanár munkajogi szempontból hozzá tartozik.

Az ellenőrzés formái:

- dokumentációk ellenőrzése,
- hospitálás, látogatás közösen az óvodavezető és a módszertani intézmény vezetőjével.

A program tudatos, széles látókörű, pedagógiaileg, pszichológiailag felkészült óvodapedagógusok munkájára épít.

Az együttműködést hatékonyan befolyásolja az egységes szemlélet kialakítása.

A megalakított munkaközösségek és a tapasztalatcserék, szakmai segítséget nyújtanak a megvalósításhoz.

Az együttműködés kialakításának elengedhetetlen feltétele az egységesen kialakított pedagógiai dokumentumok kezelése.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott fejlesztési eljárások, igen fontos, tudatos felkészült nevelőmunkát kívánnak. Hatékony megvalósításuk segíti a célirányos egymásra épülést, ugyanakkor szabadságot, rugalmas alkalmazást tesz lehetővé.

Tárgyi feltételek

Intézményünk 5 csoportos. Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető és biztonságos módon.

Az óvoda középpontjában található aula az óvodai rendezvények színtere, amely lehetőséget ad arra, hogy családi légkörben ünnepelhessünk.

Az egyéni fejlesztőszoba, logopédiai szoba a speciális fejlesztőjátékaival hozzájárul a gyermek felzárkóztatásához, tehetséggondozásához.

A napközben megbetegedett gyermekek részére elkülönített szobát alakítottunk ki.

A tornaszoba és a tornaszertár eszközeinek sokaságával biztosítjuk a gyermekek egészséges mozgáskultúrájának alakulását.

A nevelői szoba lehetőséget biztosít óvodapedagógusainknak a napi felkészülésre.

Az óvoda épületét, udvarát oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését.

A szülők fogadására az épületben több helyiség áll rendelkezésre, attól függően, hogy mi az összejövétel célja.

Rendelkezünk mozgáskorlátozottak számára kialakított feljáróval, épületünk részben akadálymentesített.

A gyermekcsoportok közvetlen ellátását még az alábbi helyiségek szolgálják:

- tornaszoba,
- só-szoba,
- 2 db. fejlesztő szoba,
- aula,
- elkülönítő.

Egyéb helyiségeink:

- vezetői iroda,
- gazdasági iroda,
- nevelői szoba (zuhanyzóval, mosdóval),
- személyzeti szoba (zuhanyzóval, mosdóval),
- felnőtt étkező,
- melegítő, tálaló konyha,
- mozgáskorlátozottak részére kialakított mosdó,
- kazánház (fűtést, melegvíz-szolgáltatást biztosítva).

Külső feltételek

Az óvoda épülete, udvara, berendezési tárgyai megfelelőek, de folyamatos fejlesztésre szorulnak.

Ezek megvalósítását:

- pályázatokból,
- alapítványi hozzájárulásból,
- képviselői támogatásból,
- nyitott rendezvények bevételéből kívánjuk biztosítani.

Az óvodai élet megszervezése az óvodások életkorának megfelelő és rugalmas.

Napirend

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez elengedhetetlen az életkor szerint javasolt napirend és a hetirend biztosítása.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, aktualitásokhoz, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermeknek. Éppen ezért, napirendünket a családi ház szokásaihoz alkalmazkodva próbáljuk összehangolni.

A jó napirendben fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, mely szem előtt tartja a játék elsődleges szerepét.

Ebből adódóan olyan napirendet igyekszünk kialakítani, amely rugalmasan kezelendő, s amely nem zavarja a megkezdett tevékenységeket. A heti és napirend az a szervezeti keret, amely biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését.

A napirend összeállításába belesimul az SNI gyermekek fejlesztése.

A napirenden belül kiemelt szerepe van a játéknak és a szabadon tartózkodásnak. Az évszakok és a tevékenységek változásával a napirend változtatható.

A témához kapcsolódó szokás-szabályrendszer:

- A hangoskodó gyermekek lecsendesítése.
- A csoportban szaladgáló, nyugtalan gyermekek részére játéklehetőségek kínálása.
- Csendes beszédre szoktatás.
- A konfliktusok megoldásában való segítségadás.

Hetirend

A hetirend ugyanúgy, mint a napirend, keretet és folyamatosságot biztosít. Ezen kívül lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a gyermekek napi életének megszervezéséhez.

A hetirend összeállításánál arra figyelünk, hogy elegendő idő legyen a tevékenységek, kezdeményezések, a gyermekek ötleteire, azok meghallgatására, megbeszélésére.

A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Tervezése egy irányvonal, mely a gyermekek igényeihez igazodva, aktualitásokat figyelembe véve bármikor módosítható.

Dokumentumaink

Pedagógiai Programunk megvalósításához a következő szakmai dokumentumok tartoznak:

Szervezeti és Működési Szabályzat

Intézményi éves Munkaterv

Felvételi és mulasztási napló

Csoportnapló

Gyermek egyéni fejlődési naplója

Az óvodapedagógus számára alapvető feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása. A tervezésben számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinten lehet egyik, vagy másik képességét illetően. Ez fokozottan érvényes a heterogén összetételű csoportra.

Feladataink a tervezéssel kapcsolatban

- A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása.
- A tervezés során figyelembe vesszük a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenését.
- A tervezésnél a sokoldalú tapasztalatszerzésre fektetjük a hangsúlyt.

Fejlesztés módszere

- Egyénre szabott, differenciált fejlesztés a csoport keretein belül.
- A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi, olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet.

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata. Az értékelés tapasztalatai támpontokat adnak a nevelőmunka tervezésének irányvonalaihoz.

Mérés, értékelés

A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat elemzése, értékelése az óvodáskor teljes ideje alatt. Ez magába foglalja egyrészt a gyermek fejlődésének jellemzőit, másrészt az óvodapedagógus nevelői hatékonyságát.

Óvodánkban a következő méréseket végezzük:

DIFER (Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer)

6-7 éves korban végezzük a vizsgálatot a kognitív, szociális, verbális testi képességek területén. Megbízható iskolakezdési szűrést tesz lehetővé.

Meixner dyslexia prevenció redukáció

E vizsgálatot általában 6-7 éves korban végezzük, de ha az óvodapedagógus úgy ítéli meg, akkor hamarabb is elvégezhető. A vizsgálat célja, hogy már óvodás korban felismerjük a dyslexia veszélyeztetettséget, s ennek megfelelően fejlesszük a gyermeket, illetve az iskolaválasztásnál javaslatot teszünk a szülőknek.

12. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvodánk kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az eredményesség érdekében a kapcsolattartás személyes, bizalomra épülő, segítő szándékú.

Óvoda-család kapcsolata

Az évek során nagy gonddal, igyekezettel alakítottuk ki a családi házzal való szoros együttműködést. A családok sajátosságainak, szokásainak megismerése az óvodapedagógus feladata, hiszen az együttműködés csak úgy sikeres, ha érvényesíti az intervenció gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Elmondható, hogy a családdal való kapcsolatunk igen pozitív. A Szülők tudják, hogy a gyermekek harmonikus személyiség fejlesztését csak közös erővel tudjuk alakítani, megvalósítani. A család legfontosabb információforrása az óvodáról a gyermekek hangulata, benyomásai, tapasztalatai. A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet az óvodáról, a csoportról, az óvodapedagógusról.

A kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezletek (Összevont szülői értekezlet évente 1x, csoportos szülői értekezlet évente 3x).
- Fogadó órák (személyre szabottan, félévenként, illetve, ha a szülő vagy az óvodapedagógus szükségesnek tartja).
- Családlátogatás (szükség esetén).
- Nyílt napok (lehetőség a mindennapok betekintésébe, évente 1x).
- Óvodai rendezvények (Családi Nap, Gyereknapi, Sportnap).
- Barkács-délutánok (karácsony, húsvét).
- Kötetlen beszélgetések – napi kapcsolattartás (fontosabb eseményekről való tájékoztatás, mely nem lehet több 1-2 percnél).
- Szülői elégedettségmérés (évente egyszer, mely alapján a csoportos óvodapedagógusok intézkedési tervet készítenek).

- Faliújságokon, honlapunkon és egyéb közösségi online oldalakon információk közzétele.

A fenntartóval való kapcsolattartás

- Az óvoda és a fenntartó közti együttműködésért felelős személy az intézmény vezetője. A folyamatos és rendszeres együttműködés során segíti az óvoda szakmai munkájának megvalósíthatóságát, színvonalának növelését.
- Az óvodavezető kezdeményezésére a fenntartó képviselője és a képviselőtestület tagjai meghívást kapnak az intézmény rendezvényeire, értekezleteire, ünnepeire, amely elősegíti, hogy betekintést nyerjenek az óvoda életébe és megtapasztalják alkalmazottaink szakmai elkötelezettségét.

Bölcsődével való kapcsolattartás

Gyermekeink közül többen a mellettünk lévő Kippkopp bölcsődéből érkeznek. Tavasszal a bölcsőde szülői értekezletén bemutatjuk óvodánkat, ismerkedünk a leendő óvodásaink szüleivel. A gondozónők májusban átlátogatnak hozzánk, körbejárják óvodánkat. Szeptember első napjaiban az óvónők mellett a gondozónők is fogadják itt a csoportban a bölcsődéből érkező „óvodásokat” Ősz folyamán meglátogatják a bölcsődéből jött gyermekeket.

Az iskolával való kapcsolattartás

Intézményünk igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy a szomszédos általános iskola pedagógusaival egymást segítő szakmai kapcsolatot alakítsunk ki.

Az iskolaválasztás megkönnyítése érdekében, a beiratkozás előtt a nagycsoportos gyermekek szüleit tájékoztatják az iskolától meghívott tanítók, képviselők.

Hagyományos kapcsolattartási formák a tőlünk elballagott gyermekek nyomon követése:

- őszi folyamán az óvónők iskolalátogatása
- december karácsonyi műsor megtekintése, ajándékozás
- tavaszi iskolalátogatás

Az óvodapedagógus feladata a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenet érdekében:

- A gyermek felkészítése az iskola kezdésére, érzelmi készségek és képességek szintjén.
- Hatékony együttműködés az iskolával.

Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás

Az óvodapedagógus feladata felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat, és megfelelő pedagógiai eszközöket használva megelőzni ezek káros hatásait. Amennyiben ezek az eszközök nem elegendőek, az óvoda a gyermekvédelmi felelősével intézkedést kezdeményez a Családvédelmi Központ, Gyermekjóléti Szolgálat felé, ahol a problémának megfelelő szakember segítségét veheti igénybe. A gyermekvédelmi felelős a nevelési év elején munkatervet készít.

A kapcsolattartás akkor sikeres, ha:

- A problémákat megfelelő időben felismerjük (jelzés).
- A megoldás feltételeihez együtt járulunk hozzá, sikeresen tudjuk kompenzálni a hátrányokat.
- A családgondozás eredményeképpen a családok helyzetében pozitív változás indul el.

Feladataink:

- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi szolgálat képviselőjével.
- Szükség esetén közös családlátogatás kezdeményezése és megvalósítása, kompenzáció mielőbbi elkezdése.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek feltérképezésében való részvétel.
- A szociális hátrányból adódó hiányosságok pótlásának támogatása (lelki, életviteli, neveléspedagógiai segítség, tanácsadás, adományok gyűjtése).
- Az egyénre szabott családsegítésben való aktív részvétel, együttműködés.

Pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolattartás

A kapcsolattartás tartalma, formái:

- logopédiai ellátás,
- nevelési tanácsadás,
- tanulási képességet, ill. beszédvizsgáló szakértői tevékenység,
- gyógypedagógiai tanácsadás,

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus szükség esetén kérje külső szakember segítségét.
- Az óvodapedagógus szükség szerint kezdeményezze a gyermek szakvizsgálatát.
- Az óvodapedagógus a gyermek jogainak és esélyegyenlősége érdekében minden esetben tanúsítson maximális együttműködést a szak és szakmai szolgáltató intézmények munkatársaival, a fejlesztés folyamatáról végezzenek szakmai konzultációt.

Egészségügyi intézményekkel való kapcsolattartás

A gyermekek egészségének védelme érdekében az előírt orvosi, fogorvosi és védőnői vizsgálatokat végzik, szükség esetén kapcsolattartásunk folyamatos.

Közművelődési intézményekkel való kapcsolattartás

A különböző kulturális intézmények (könyvtár, művelődési ház, színház) sajátos lehetőségeinek tudatos felhasználása nevelőmunkánkban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógusok gyermekeikkel vegyenek részt a kerület rendezvényein *Makk Marci és Makk Marcsi Egészséges gyermekekért alapítvány kuratóriumával való kapcsolattartás*. Kapcsolattartó az óvoda vezetője. Gyakorisága a kuratórium, ill. intézményi igények szerint történik, melyek alkalmával az alapítvány munkájáról kapunk beszámolót.

Egyházakkal való kapcsolattartás

Szülői igény szerint az óvoda gyermekek részére katolikus és református hittant szervezünk hitoktatóval.

Kerületi óvodákkal

- Vezetői értekezletek alkalmával információ csere.
- Egymás munkájának megismerése, segítése, közös programok szervezése a gyermekek harmonikus személyiségének fejlődésének érdekében.

Élelmezési intézménnyel való kapcsolattartás.

Havonta egy alkalommal étlapegyeztetés.

13. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tapasztalatait, benyomásait, élményeit játékában éli újra. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia. A napirendben tervezett egyéb tevékenységek belesimulnak a játékfolyamatba.

A gyermek játéka személyiségének tükrözője. Általa képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességről, szociális és érzelmi fejlettségének mutatóiról.

Feladatunk, hogy biztosítsuk gyermekeink számára a szabad játék lehetőségét, mint a gyermek legfőbb tevékenységét.

A játék feltételei:

- A biztonságos, szeretetteljes, nyugodt légkör.
- Megfelelő hely biztosítása.
- Zavartalan játékidő.

Az óvodapedagógus játékbéli szerepe:

Nyitott, elfogadó és támogató. Csak szükség esetén avatkozik be a játékhelyzetbe. pl. konfliktuskezelés, játék továbblendítése

Az óvónó feladata:

- A játék feltételeinek biztosítása
- Ráérez a gyermek lelkiállapotára, empátiája segítségével a felmerülő problémák okát kutatja. A „játékból olvasni tudás” empátiát, tapintatot, megfelelő szintű intelligenciát követel.

- Megerősíti, viselkedésével alakítja a csoportban a toleranciát, elfogadja a magányos vagy agresszív, azaz az eltérő viselkedésű gyermeket is.
- Élmények nyújtásával gazdagítja a játékot.
- A gyermeki önállóság a játék szabadságában teljeseedik ki, az óvónőnek ezt tiszteletben kell tartania, a gyermekek által felállított közös szabályokkal együtt. Ezek szokássá válása megteremti a játéktevékenység nyugalját.
- Tudatosítja a szülőkben a játék személyiségfejlesztő hatását.

Gyakorló játék:

- A véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlésre készíteti a gyermeket, és ezek az újraismétlések nagy örömet jelentenek számára. A gyakorlójáték lehet mozgásos manipulációs és verbális.
- A mozgásos: amikor a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételteti, ezáltal bizonyos mozgásokat is begyakorol, és mozgás közben ismerkedik saját testével.
- A manipulációs: e tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival, megismeri az anyagok tulajdonságait, fejlődik szem-kéz koordinációja.
- A verbális gyakorlójáték: szociális hatása van a gyermekekre, ritmusérzéküket fejleszti, nagy jelentősége lehet a beszédgátlások megelőzésében.

Építő, konstruáló játék:

A gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehozhatnak valamit, eleinte spontán építenek, később meghatározott céllal végzett építés dominál:

- Építés, konstruálás közben átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása.
- Tanulja és tapasztalja a rész-egész viszonyát.
- Megtanul tervezni, szerkeszteni, fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása, szem- kéz koordinációja.
- Saját készítésű, vagy közösen készített játék fejleszti kreativitásukat, alkotókedvüket.

Szimbolikus játék:

A szerepjátékot megelőző játékforma, két formáját ismerjük, egyrészt amikor a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti, másrészt amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz.

Szerepjáték:

A gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki. Környezetük jelenségeit sajátos módon újraalkotják. Nagy jelentősége van a gyermek egész személyiségfejlődésében, elsősorban a szociális területeken. Az óvodáskori szerepjáték legjellemzőbb tulajdonsága, hogy adott folyamaton belül a gyermek kettős tudatállapotban van, ami annyit jelent, hogy ugyanazon időben képes teljes mértékben beleélni magát egy adott helyzetbe úgy, hogy közben pontosan tisztában van a valóságbeli jelentésével ("mintha-helyzet").

- Gyakorolja a társakkal való együttműködést, átéli az alá és fölrendeltségi viszonyokat, újraalkotva egy-egy átélt eseményt.
- Fejlődik képzelete, a játék közben a közösen felállított szabályok fejlesztik önuralmát, akaratát, szabálytudatát, erkölcsi értékét.
- Különböző kifejezéseket használ, alkalmazza a kérdő, felkiáltó és óhajtó mondatokat.
- Fejlődik a finommotorika, a szem-kéz koordináció.

Szabályjáték:

Legfontosabb a szabályokhoz való alkalmazkodás, hiszen azok önkényes megváltoztatása a játék megszűnéséhez vezet.

- A szabályok betartása fejleszti önuralmukat, toleranciájukat, kudarcűrő-képességüket és a sikerek átélését.
- A csoportos és csapatjátékban fejlődik közösségi érzésük, felelősségtudatuk, feladattudatuk.

Bábozás, Barkácsolás:

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményét.

Mindig a játék igényéből indul ki, kötetlen. Nem öncélú, az elkészített eszközökkel játszanak, azoknak funkciója van. Változatos tevékenységet biztosít.

- Mennyiségi ismeretei gyarapodnak, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságairól.
- Átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, alakul társas kapcsolatuk, gyakorolják a társas együttlét, a viselkedés szabályait.
- Fejlődik szem-kéz koordinációjuk, finommozgásuk, kommunikációs képességük.

Játék kapcsán:

Fejlődik emlékezetük, kreativitásuk, szervezőkészségük, alkalmazkodóképességük, önértékelésük, mozgásuk, megfigyelőképességük, fantáziájuk, esztétikai érzékük, empátikus készségük, koncentrációs készségük és társas kapcsolataik.

Szabadban történő játék:

Sajátos körülményei megváltoztathatják a játék kialakulását, folyamatosságát, a játékfeltételek megteremtését.

Mozgásigény kielégítésükre nagyobb lehetőséget biztosít a külső környezet.

A helyről való gondoskodásnak, a hely kialakításának igazodnia kell a gyermekek játékigényéhez, játékfejlődéséhez. A gyermekek megismerő, felfedező tevékenysége, amelynek alapja a tapasztalatszerzés, a természetes kíváncsiság. Az udvari környezet a kedvelt játszó és kirándulóhelyek hangulatukkal, kellékeikkel örömteli tevékenységek sokaságát biztosítják.

A szabad játéktevékenységben feladatunk, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásformát.

Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és

konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az irodalmi anyagot a következőkből választjuk ki:

- Népi mondókák, dúdoló, dajkai hagyományok, lovagoltatók szólások, közmondások, találós kérdések.
- Népmesék, elbeszélések, kortárs irodalmi művek.
- Dramatikus népi játékok.
- Kortárs és klasszikus irodalmi alkotások.
- Mítoszok, groteszk humoros mesék.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás megalapozza a gyermek esztétikai, irodalmi fogékonyságát, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevel.

- Biztosítsa a mindennapos meséléshez, verseléshez, mondókázáshoz szükséges nyugodt szeretetteljes légkört, elegendő helyet, időt.
- Igényesen állítja össze az irodalmi anyagot.
- Az irodalom eszközeivel a gyermek nyelvi képességeit fejleszti.
- Az irodalmi anyagot úgy állítja össze, hogy annak legalább 70 %-a magyar népmese, népi mondóka, rigmus, közmondás legyen.
- Az életkornak megfelelően választja ki az irodalmi anyagot.
- A drámapedagógiai szemlélet jegyében támogatja a gyermek önálló dramatizálási, bábozási kezdeményezéseit, ezzel elősegítve önkifejezésének, fantáziájának, szókincsének fejlődését. A drámajáték, mint módszer segítségével a mesék komplex feldolgozása valósul meg. Ebben jelen van a kollektív alkotás öröme, a közösségépítő eljárások alkalmazása, az alkotó együttjátás. Ezzel részeseivé válhatnak a meséknek, alakíthatják és formálhatják a cselekményt, szereplők jellemét, helyszínét. A drámajátékok pozitív hatással vannak a kommunikációs készségekre is.
- A felhasznált irodalmi anyagok összeállításával, és a megfelelő előadásmóddal igazi művészi élményt biztosít.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A fejlesztés területei:

- Az éneklési készség fejlesztése: éneklés megszerettetése, tiszta éneklés kialakítása.
- Zenei hallás fejlesztése: magasabb-mélyebb hang megkülönböztetése, halkabb-hangosabb megfigyeltetése.
- Belső hallás fejlesztése: zenei emlékezet, képzelet, alkotókedv fejlesztése, dallamfelismerés, dallambújtatás.
- Ritmusérzék fejlesztése: egyenletes lüktetés, ritmus, ezek összekapcsolása.
- Tempóérzékelés: gyorsabb-lassabb megkülönböztetése, érzékelése.
- Mozgásfejlesztés: különböző térformák kialakítás, páros játékokkal, hidas, kapus, stb. játékokkal, különféle mozgásokkal, mozdulatokkal, tánclépésekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus az évszakokhoz, néphagyományokhoz és ünnepekhez kapcsolódó az életkornak megfelelő, igényes, értékközvetítő anyagot választ.
- A zene sokszínű megismertetésével, bemutatásával, gyakorlásával alakítja a gyerekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése, mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret,

változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység a nap bármely szakában való feltételeinek megteremtése: megfelelő légkör, hely, idő, valamint megfelelő minőségű, és mennyiségű eszközök biztosítása.
- Megismerteti a gyerekekkel a különböző anyagokat, technikai alapelemeket, a szükséges eszközök balesetmentes használatát, karbantartásának szabályait, a munkafolyamatok sorrendiségét. Támogatja az anyagok és eszközök újszerű, gyermeki képzelet által kitalált felhasználását.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.
- Közös és egyéni észlelésen alapuló vizuális emlékezet, képzelet, vizuális gondolkodás gazdagítása, fejlesztése.
- A gyermekek látáskultúrájának fejlesztése érdekében megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények biztosítása.
- Törekszik művészeti ágak megismerésére, kézműves technikák, kismesterségek kipróbálására kézműves-sarkok kialakítására.
- Pozitívan reagál a létrejött alkotásokra, megtapasztaltatja a gyermekekkel a szabad alkotás örömét.
- Élvezettel vesz részt a gyerekekkel az alkotófolyamatban, és velük együtt örül az elkészült alkotásoknak.

Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finnmotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A gyermek szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minden nap lehetőséget biztosít a szabad levegőn való tartózkodásra, a gyermekek mozgásigényének maximális kielégítésére, törekedve a gyermekek mozgásos tapasztalatainak bővítésére, az elegendő gyakorlásra, mozgáskészségek fejlesztésére.
- Ötleteket ad a gyermekeknek olyan mozgásos játékokhoz, amelyeket önállóan is képesek játszani.
- Versenyjátékokat szervez, így a mozgást biztosító játékok kialakítják a

gyermek szabálytudatát.

- Figyel a fokozatosságra, és az egyes gyermekek terhelhetőségére, differenciált feladatadással segíti a gyerekeket abban, hogy képességeiknek megfelelően sikeresen oldhassák meg a feladatokat, ezzel is megőrizve mozgáskedvüket.
- Rendszeresen alkalmat teremt minden gyermek számára, hogy megtalálhassa a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásformát.
- A mozgásos tevékenységek megtervezésével és megszervezésével biztosítja minden gyermek számára a mozgásfejlesztés különböző feladatainak (fizikai állóképesség, erőnlét, koordináció, nagy- és finom-mozgások, testséma, téri tájékozódás, egyensúly, laterális dominancia) megvalósulását.
- Minél több alkalmat teremt a mozgásos játékok és gyakorlatok során az értelmi fejlesztésre (pl: téri tájékozódás, téri irányok, viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése, keresztcsatornák fejlesztése, vizuális időrendiség, ritmus, stb...), az anyanyelvi fejlesztésre (tárgyak, testrészek, téri irányok, viszonyok, méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése stb.).
- A sikeres feladatmegoldások által biztosítja a gyerekek reális, „énképének”, önbizalmának, önértékelésének kialakítását, a szociális és érzelmi képességeik fejlődését (fegyelem, kitartás, kudarcűrőképeség, önuralom, szabálytudat, együttműködés, stb.).
- Az esetleges /testi hibák, lúdtalp, hanyag tartás stb. / kialakulásának megelőzése érdekében célzott, speciális gyakorlatokat alkalmaz.
- A gyerekekkel együtt örömmel vesz részt a mozgásos játékokban, buzdítja, lelkesíti, személyes példájával motiválja őket a sikeres feladatmegoldásra.
- A mozgásos feladatok összeállításánál figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztésének, habitálásának, rehabilitálásának lehetőségeit.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz

szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. A témakörök feldolgozásához az évszakok adnak keretet.

A környezet megismerésének tartalmát három részre oszthatjuk:

- természeti- és társadalmi környezet;
- környezetvédelem;
- környezetünk mennyiségi-, és formai viszonyai.

Óvodánkban az alábbi zöld napokat emeljük ki:

- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március.22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)

Környezetvédelem

„A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen generációk szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk hasonló szükségleteinek kielégítését.”
(<http://www.europa.hu>)

A jelenlegi oktatási rendszer kiemelt célja, hogy az óvodáskortól a felsőfokú tanulmányokig bezárólag a környezettudatos magatartásra nevelést minél hatékonyabban integrálja a tananyagba.

A környezetvédelemmel kapcsolatos belső motiváció kialakítását az egyén fejlődésének szakaszaihoz igazodva kell megteremteni. A nevelés módjainak megfelelő alkalmazása az eredmény tekintetében meghatározó fontosságú. Óvodás- és kisiskolás korban az értelmi nevelés mellett inkább az érzelmi nevelés dominál. Ahhoz, hogy az egyén felnőttként meggyőződésből, belső kényszerből legyen képes cselekedni, az érzelmi és az értelmi nevelésnek összhangban kell lennie. A környezettudatos gondolkodásmód kialakításának eszközei közt kiemelt fontosságú a minél kisebb korban elkezdett tudatos és tervszerű környezeti nevelés szerepe. Jövőnk nagymértékben attól függ, hogy milyen környezettudatos szemléletet, hozzáállást, viszonyulást tudunk átadni a fiataloknak. A gyerekeket már a bölcsődében, óvodában rá kell szoktatni arra, hogy a szemetet szelektíven

gyűjtsék, takarékoskodjanak az energiával, vigyázzák és óvják szűkebb és tágabb környezetüket. Ez a korosztály az életkoránál és az egyéni sajátosságainál fogva rendkívül fogékony, a szemléletük még könnyen formálható.

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy egészség- és környezettudatos felnőttekké váljanak gyermekeink. Ezért szem előtt tartjuk, hogy a gyerekek személyiségfejlődése egységes egészzé alakuljon.

A környezetvédelemre nevelés nem csupán a gyermek feladata, meg kell kívánnunk a helyes magatartásformát az óvoda minden dolgozójától és a szülőktől is.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai:

Az óvodáskorú gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb értelemben vett természeti, tárgyi környezet formai, mennyiségi és téri viszonyairól. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiség szemlélete.

A gyermek számára a matematika szerepe a ráismerés örömét, összefüggések felfedezését, tehát a gondolkodás fejlesztését szolgálja. A pedagógus és a Szülő feladata kibontakoztatni a gondolkodás sokszínűségét, divergens gondolkodású, kreatív személyiséget nevelni.

A matematikai nevelés, a logikai készségek fejlesztése hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához. Anyagát elsősorban a környezet megismerése során szerzett élmények, tapasztalatok biztosítják.

A gyermekek a környezetben végzett megfigyelések alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, tulajdonságaik alapján szétválogathatók.

Célunk:

- A környezet megismertetése által, az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti és társadalmi környezetről olyan tapasztalási lehetőségek biztosítása, melyek az életkornak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek.
- Ismerjék fel és nevezzék meg az udvarunkra látogató madarakat, életmódjukat. Alakuljon ki bennük az itt telelő madarak etetésének igénye, nyáron az itatásukról való gondoskodás, a felelősségtudat megalapozása.

- Alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a természeti és építetett környezetükkel, alapozódjon meg a megbecsülő, elfogadó és megvédő magatartás, környezettudatos szemlélet a mindennapok folyamán.
- Ismerjék meg a szülőföld fogalmát, népi alkotásokat, mesterségeket, hagyományokat, szokásokat, segítve identitástudatuk elmélyülését.
- Váljanak toleránssá, elfogadóvá eltérő képességű, illetve nemzetiségű társaikkal szemben.
- Olyan matematikai tapasztalatok, ismeretek birtokába jussanak, amelyek segítik a mindennapi élethelyzetben való eligazodásukat és tevékenységeik közben alkalmazni is tudják.
- Terveink között szerepel a „Zöld óvoda” hálózatba való csatlakozás!

Feladataink:

- Minél több lehetőséget biztosítani számukra, hogy az őket körülvevő környezetből közvetlen tapasztalat, élményszerző séták, kirándulások, vizsgálódások alkalmával ismerjék meg a növényeket, állatokat, és élőhelyeiket, élettereiket, (erdő, rét, víz). Szükség esetén, a szülők segítségére támaszkodva, velük együttműködve. Törekszünk a lakóhely közelében lévő természeti és épített értékek bemutatására: Rákos patak, Népkert, Merzse-mocsár, Naplás-tó, Erdős Reneé ház.
- A környezettudatos vásárlási szokások megismertetése, meglévő energiákat takarékosan használó viselkedés megalapozása.
- Fenntarthatóságra törekvő, környezettudatos szemléletük és magatartásuk formálása érdekében a „Zöld hetek” programsorozat szervezése, minden évben tavasszal. Víz világnapja márc.21- Föld napja április 22. között.
- Együttműködő partnereink a szülők, szelektív anyagok gyűjtése az otthoni háztartásból.
- Különböző játékok, ajándéktárgyak készítése, az újrahasznosítható anyagokból.
- Kiállítás szervezése az elkészült alkotásokból.
- Egészséges énképük alakítása, mely (alapja és) elősegíti a társas kapcsolataik, alakulását, a csoporthoz való érzelmi kötődésüket.

Óvodapedagógus feladatai:

Az óvodapedagógus feladata, hogy

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését!
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.
- A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek.
- Tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége.
- A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Óvodapedagógus feladatai:

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

- Támaszkodik a munka játékkal megegyező sajátosságaira.

- Biztosítja az önálló munkavégzés lehetőségeit (virágöntözés, állatetetés, élősarok kiskert gondozása, stb.).
- Minél több lehetőséget ad gyűjtőmunkára.
- Ismerteti a munka eszközeit, azok helyes használatát, felhívja figyelmüket a balesetveszélyre.
- Igyekszik bevonni őket azokba a munkafolyamatokba, amelyek képességeiknek és teherbíró-képességeiknek megfelelnek (ágyazásban való segítség, szék-asztal elrakás, kerti munka, udvarrendezés).
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be (pl. naposság).
- Reális, egyéni fejlődést figyelembe vevő értékeléssel segíti a gyermekeket az adott feladat jobb megoldására, felébresztve ezzel kedvüket a további munkához
- A közösen végzett munkatevékenység fontosságát tudatosítja, ösztönözi őket a hatékonyabb kivitelezésre (pl.: játék elrakás, teremrendezés, stb.).
- Az óvónő és a csoportos dadus néni tevékenysége modell értékű.
- Bátorítja, buzdítja, segíti őket önálló munkavégzésük közben.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Célunk:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív

értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzósos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati problémamegoldás.

14. GYERMEKVÉDELEM

Célunk a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása, a károsító tényezők megszüntetésében való segítségnyújtás a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartásával.

Az intézményben gyermekvédelmi felelős tevékenykedik, ő koordinálja a gyermekvédelmi feladatokat, konzultál az óvónőkkel a hátrányos helyzetű gyermekekről. Szükség esetén az érintett gyermekeknél családlátogatáson vesz részt. Rendszeres kapcsolatot tart a Gyermekvédelmi Szakszolgálat szakembereivel, szükség esetén intézkedik a hátrányos helyzetű gyermekek érdekében, melyről a csoportos óvónőt és az óvodavezetőt rendszeresen tájékoztatja. A munkája során tapasztaltak alapján javaslatot tesz az óvoda vezetőjének, illetve a Gyermekvédelmi Szakszolgálat szakembereinek. Szükség esetén a Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Csoportjának a gyermek megfelelő ellátása, védelme érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A csoportjába tartozó gyermekeket arra neveli, hogy bármely okból veszélyeztetett gyermek személyiségét elfogadják.
- Ügyel arra, hogy a gyermeket (bármilyen okból történő veszélyeztetettsége esetén) hátrány ne érje, illetve személyiségi jogait tiszteletben tartja.
- Segítséget nyújt a családoknak a problémás nevelési helyzetek kezelésében, megoldásában.
- Azoknál a gyermekeknél, akik bármilyen okból veszélyeztetettek, vagy veszélyeztetettekké válhatnak az óvodapedagógus jelez az óvoda gyermekvédelmi felelőségének illetve a megfelelő gyermekvédelmi szervezet felé. (Védőnői Szakszolgálat, Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, kerületi Gyámügyi Csoport, Bíróság, stb.)

Gyermekvédelmi dokumentumaink

- Hátrányos és veszélyeztetett gyermekek nyilvántartása.
- Rendszeres óvodába járás ellenőrzésének feljegyzései.
- A gyermekvédelmi felelős dokumentációja, tervezése, esetleírásai.

15. ÓVODAI ÜNNEPEK

Óvodánkban igen nagy jelentősége van az ünnepélyeknek, megemlékezéseknek, a közös kirándulásoknak, rendezvényeknek.

A gyermekek önfelelt öröme, tevékenysége fokozza az ünnepi ráhangolódást. Arra törekszünk, hogy személyes példánkon keresztül minden gyermek számára biztosítsuk ezt az érzelmi átélést, s valamennyien tevékeny résztvevői legyenek ezeknek az ünnepeknek.

A termék és az egész óvoda feldíszítésével hangsúlyozzuk, hogy ez a nap más – több, eltérő a megszokottól – „ma ünnepelünk!”. Ilyenkor valamennyien ünneplőbe öltözünk, ezzel is emelve az ünnep fényét.

Közösen tartott ünnepeink:

- Idősek világnapja, október 3.
- Télapó
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Gyermeknap

Zöld Napok:

- Állatok Világnapja, október 6.
- Víz világnapja, március 22.
- Föld napja, április 22.
- Madarak és fák napja, május 10.

Jeles Napok:

- Márton nap, november 11.
- Húsvét
- Pünkösöd

Csoportban tartott megemlékezéseink, ünnepeink:

- Anyák napja
- Évzáró, ballagás
- A gyermek születés- és névnapjának megünneplése.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek a hazaszeretet, a szülőföld és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A nemzeti identitástudat kialakítása, a hazához és a szülőföldhöz való kötődés megalapozásával kezdődik, ezért fontos a nemzeti ünnepek megünneplése, a magyar kultúra értékeinek átadása, a népi hagyományok megőrzése.

A nemzeti ünnepeink, megemlékezéseink részben a csoportokban történnek, de hagyományosan felkeressük minden évben, a kerületünkben óvodánkhoz közeli 48-as Emlékművet, ahol közösen elhelyezzük a gyermekek –készítette virágokat, zászlókat, stb.

16. ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSULÁSA

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv használata végig kíséri az óvodás gyermek egész napi életét, a gyermek minden megnyilatkozását, a felnőttek és gyermekek kapcsolatát. Az értelmi nevelésben elsődleges szerepe az anyanyelvi nevelésnek, valamint a kommunikáció különböző formáinak kialakításában van. Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat, mely valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A szocializáció folyamatában a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, bővül tájékozottsága, gazdagodik ismerete. A gyermekek kommunikációs képessége a családban bontakozik ki a család szocializációs tevékenységétől függően. A család közlési módjától, szokásaitól, a gyermekkel való foglalkozástól függ, milyen nyelvi készség alakul ki a gyermekben, milyen kommunikációs mintákat vesz át. Bernstein vizsgálatai szerint a család társadalmi réteghelyzete jelentősen meghatározza az óvodába kerülő gyermek beszédmódját, szókincsét és fogalomhasználatát. Ezzel előnyös, vagy hátrányos alaphelyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

A gyermekekre figyelő, jó beszédpéldát nyújtó, választékosan beszélő környezet, pozitívan befolyásolja a gyermek nyelvi fejlődését. A későbbiek során a beszéd és gondolkodás fejlődésével egyidejűleg alakul ki figyelmük a közlés verbális tartalmára. A beszédtanulás folyamatát befolyásolja idegrendszere, családi és óvodai környezete. A gyermekek óvodába lépéskor különböző fejlettségi szinten állnak.

Célunk:

- Oldott, derűs légkör biztosítása, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, beszédképessége fejlődik.
- A gyermek anyanyelvi képességeinek fejlesztése (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, kommunikáció).

- Beszédhibák felismerése, kapcsolattartás a logopédussal A beszéd a gondolatok szóbeli kifejezésének módja, az önkifejezés eszköze, a gyermek érdeklődésére, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve további élményeket szerez, melyeket különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakorol.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekednie kell a beszélgetésre alkalmas, nyugodt légkör kialakítására.
- A családokat megismerve képet alkot a család anyanyelvi kultúrájáról.
- A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvónőhöz való érzelmi kötődés erősít. A testközelség a gyermek elemi szükséglete.
- Differenciáltan foglalkozik a nyelvileg hátrányos helyzetű, fejlesztésre szoruló gyermekekkel.
- A gyermekek élményeinek szabad elmesélésével biztosítja a beszéd örömeinek átélését.
- Minél több alkalmat teremt a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Differenciáltan foglalkozik a nyelvileg hátrányos helyzetű, fejlesztésre szoruló gyermekekkel.
- Ráneveli őket arra, hogy másokat is hallgassanak meg.
- A gyermek szókincsét folyamatosan bővíti.
- A gyermekek kérdésére mindig ad választ, figyelmet fordít saját beszédének stílusára, hangszínére, tempójára, hiszen ez is példaként hat a gyermekekre.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz mérten ösztönözi őket rövid történet elmondására.
- Dicséri és biztatja a bátortalanabb gyermekeket.
- Figyel a beszédhibával, beszéd-gátlásossággal küzdő gyermekekre. A fejlesztésre logopédus bevonásával kerül sor.
- Anyanyelvi játékokkal segíti a gyermekek nyelvi képességét.

Értelmi nevelés

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy a nevelés teszi lehetővé a gyermek személyiségének fejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását. A nevelésben alkalmazott pedagógiai módszereknek a gyermek személyiségéhez kell alkalmazkodni. Az

óvodáskorú gyermek minden iránt érdeklődő. Ami iránt a gyermek érdeklődik, azt igyekeznek megismerni. Így indul el a megismerés folyamata.

Érzékszervein keresztül szerzi a tapasztalatokat, benyomásokat, melyek cselekvésre, újabb és újabb próbálkozásokra készítik. Ezeknek az érzékszervi, mozgásos sémáknak az ismétlődése a tulajdonképpeni tanulási folyamat, amit a környezet érzelmi hatástöbblete felgyorsíthat, tehát a gyermekek értelmi képességei fejlődnek. Programunk játékba ágyazott tevékenységeivel kínálja a gyermekeknek ezt a változatos, cselekvésen alapuló tapasztalatszerzési lehetőséget.

Célunk:

- A gyermek életkori sajátosságából adódóan változatos tevékenységek biztosításával minél több lehetőséget adni a tapasztalatszerzésére a természeti és társadalmi környezetről.
- Spontán szerzett tapasztalataik, ismereteik rendszerezése, bővítése oly módon, hogy közben fejlődjenek megismerő, kognitív képességeik.
- Pontos, valóság-hű észlelés.
- Figyelem-összpontosításra való képesség.
- Valóság-hoz közelítő képzeleti működés.
- Reprodukív emlékezet.
- Probléma-megoldó és kreatív gondolkodás.
- Alakuló fogalmi gondolkodás.

Az értelmi fejlődésben a gyermekeknek el kell érniük az észleléses, finommozgásos funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi szimbolikus megismerési szint szervesen integrálódik. A játékos, mozgásos tevékenységen keresztül – melyek érzelmi indíttatásúak – és sokoldalú érzékszervi megtapasztalással juttatjuk el a célhoz. Az értelmi képességek kibontakoztatásában a mozgásfejlesztés biztosítja a legtöbb lehetőséget (térészlelés, testséma, finommotorika, oldaliság, stb.).

Pedagógiai programunk tartalma sokoldalú lehetőséget kínál olyan helyzetek kialakítására, amikor a gyermekek maguk vizsgálódhatnak. Magyarázatkeresésre, elgondolkodásra, tapasztalatszerzésre biztatjuk őket. Éljük át, az „aha” élmény örömét.

Az óvónő feladatai:

- Megteremti a gyermek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételrendszer egyensúlyát.
- Megfigyeli a gyermekek játéktevékenységét, és így megismeri értelmi képességeik fejlettségi szintjét, érdeklődési körüket, egyéni sajátosságait, ismereteiket, érzelmi állapotukat.
- Az így szerzett tapasztalatokat felhasználva fejleszti képzeteiket, gyakoroltatja megismerési funkciójukat.
- Élményeket nyújt, megerősíti a cselekvésen keresztül szerzett ismereteiket.
- Információkat gyűjt, melyek a fejlesztés kiinduló pontjai lehetnek. Megfigyeléseit dokumentálja.
- Ez alapján a gyermekekhez igazodó differenciált bánásmóddal indítja el őket a fejlődés útján.
- A családokkal együttműködve alakítja ki az egyes gyermekhez igazodó differenciált bánásmódot, mellyel az érintett gyermeket elindítja a fejlődés útján.
- Alakítja a gyermek énképét, pozitív megerősítéssel motivál.

Az értelmi fejlesztés, nevelés területén a fejlődés várható jellemzői:

- A gyermekek szívesen vesznek részt szűkebb és tágabb környezetük, az őket körülvevő valóság megismerésében.
- Aktívan érdeklődnek spontán és szervezett ismeretszerzés során.
- Képesek megfigyelésre, érzékelésre – ismeretek bővítésére, rendszerezésére.
- Életkoruknak megfelelő ideig képesek egy adott dologra figyelni, felidézni, visszaemlékezni.
- Képesek eseményeket, történeteket saját szavaikkal elmondani.
- Élményeiket elmesélik, képesek meséket kitalálni.
- Tudják ismereteiket összehasonlítani – összefüggéseket felismerni.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

A nemzeti köznevelés szócikójának 2011. évi. CXCV. Törvény 4. paragrafus 12. pontja konkrétan meghatározza a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek körét:

1. Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)
2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek (BTM)
3. Kiemelten tehetséges gyermek

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek

1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Napjainkban a nevelő-oktató munka legnagyobb kihívása az integráció sikeres megvalósítása. A közoktatási rendszeren keresztül is arra kell törekedni, hogy az egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekeknek javuljon az életminősége, a korrekciós, habilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások segítsék elő a továbbhaladást, a továbbtanulást, a társadalomba való beilleszkedést.

Az integráció gondolata a humánus alapértékek elfogadását jelenti, pozitív magatartásmintákat közvetít.

A speciális szükségletű gyereket reális önértékelésre, képessége maximális kibontakoztatására serkenti, a többi gyermek pedig megtanulja a hozzájuk való alkalmazkodást és segítségnyújtást.

A speciális fejlesztés csak a zavarok háttérében álló pszichikus funkciók pontos és konkrét behatárolásával körvonalazható, annak pontos ismeretében, hogy mely területeken milyen mértékű lemaradások, funkciózavarok okozzák a megnyilvánuló problémákat. Az anamnézist, a diagnózist a szakszolgálat és a szakértői bizottság állapítja meg, és a fejlesztést ez alapján elsődlegesen a Szakszolgálat és az EGYMI szakemberei végzik:

- pszichológus
- logopédus
- fejlesztő pedagógus
- gyógypedagógus

Irányelvek:

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata, a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- Annak felismerése, hogy az SNI gyerek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre képes.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása az SNI gyerek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.
- Az ellátásra jogosult gyermek fejlődésének üteme, mértéke, iránya elsődlegesen a szakszolgálat pedagógusainak munkájától függ.
- A speciális fejlesztést nem igénylő területekre az általános elvek vonatkoznak (szociális készségek, önállóság).
- A környezet tájékoztatása a gyerek befogadásáról, együttműködés az SNI gyerek szüleivel.

Óvodai nevelésünk sajátossága, hogy a többi gyermekkel együtt, azonos csoportban neveljük az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral küzdő, mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi (látási, hallási) fogyatékos valamint autizmus spektrum zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Az integrált nevelés célja:

- A többi gyermekkel történő együttneveléssel elősegíteni a közösségbe való beilleszkedést, speciális szükségletük figyelembe vételével biztosítani a gyermek optimális személyiségfejlődését, hátránya leküzdését.
- A gyermek sérülés specifikus fejlesztésének biztosítása és azon lehetőségek megtalálása, amelyekkel úgy tudjuk a hátrányokat kompenzálni, hogy emiatt ezek a gyerekek ne kerüljenek perifériára.
- Az integráció során fejlődjenek a tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók, és az óvodáskor végére alakuljon ki olyan érzékelő apparátus, mely feltétele a fogalmi gondolkodás kialakulásának.

- A gyermek az életkorának és az élethelyzetéből adódó viselkedési, magatartási követelményeknek és szabályoknak meg tudjon felelni, és azokat magáévá tudja tenni.
- A gyermekben egyéni sajátosságaihoz képest történjen pozitív irányú változás.

2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A nevelés célja:

- Fejlődjenek a tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók, az óvodáskor végére alakuljon ki olyan érzékelő apparátus, mely feltétele a fogalmi gondolkodás kialakulásának
- A gyerek az életkorának és élethelyzetéből adódó viselkedési, magatartási követelményeknek és szabályoknak meg tudjon felelni és azokat magáévá tudja tenni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Fel kell ismerni a rászorultságot, és törekedni kell arra, hogy a probléma eljusson a szakemberekhez.
- Törekedni kell az általános nevelési célkitűzések megvalósíthatóságára.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az önállóság, akaraterő, alkalmazkodó készség, érzelmi élet fejlesztésére.
- Az elvárások hozzáigazítása a gyermek fejlődési üteméhez.
- Harmonikus személyiségfejlődés előhívása elfogadó, eredményeket elismerő attitűddel.
- Az egyéni terhelhetőség optimális figyelembevétele.
- Azon külső és belső lehetőségek (mozgásterápia, speciális hallásvizsgálat) amelyek előre lendítik a fejlődést.
- Fejlesztési terv készítése a szakszolgálat javaslatai és az egyéni fejlettségmérő lapok, dokumentumok alapján.

3. Tehetséggondozás

Óvodás gyermekeknél tehetségígéretekről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A fejlődés belső menete, és a környezeti hatások (nevelés) szerepet játszanak ennek az ígéretnek a megvalósulásában, alakulásában. A gyermekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetségekké.

Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel, az egyéni és differenciált neveléssel elősegíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.

Ha az óvodapedagógusok a csoporton belüli nevelőmunka során a dúszítás módszerével élnek, akkor a tehetséges gyermekeknél korán megmutatkoznak a művészi, pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség.

Az óvodai tehetségfejlesztés célja:

- Fejleszteni a tehetséges gyermek erős oldalát differenciált feladatokkal, játékokkal.
- Tudásuk mélyítése.
- Gyenge területek fejlesztése.
- Pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése.
- Tehetségműhelyeink.
- Kreatív műhely.

4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások, az értékek válsága miatt egyre több családban érzékelhetők életvezetési problémák. Ezek miatt nő a feszültség szintje, csökken a feszültségtűrő képesség, ami a családokban sokszor érezteti hatását, és leggyakrabban a gyermekre vezetődik le. A nevelés célja az esélyegyenlőség biztosításával a gyermek érzelmi- értelmi felzárkózása, a szülők szemléletének, hozzáállásának formálódása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Feltérképezni a veszélyeztetettség okát (súlyos anyagi nehézség, elhanyagoló nevelés, testi- lelki bántalmazás, súlyos érzékszervi károsodás, tartós betegség, stb.).
- Bizalmi légkör kialakítása az óvónő- gyerek, szülő- óvónő között.
- A szocializációs folyamat pozitív irányba történő elmozdítása.
- A szülőkkel való együttműködés során életvezetési tanácsok megfogalmazása.
- Megfelelő szakemberek megkeresése, bevonása.

A fejlődés várható jellemzői:

- A gyermek és a szülő beilleszkedik az óvodai környezetbe.
- A gyermek a képességei szerinti maximális teljesítményt nyújtja.
- Pozitív tendencia figyelhető meg a családi hozzáállásban.
- Tartalmas nevelőpartneri kapcsolat alakul ki az aktuális problémák megoldására.

17. MELLÉKLET

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megéri mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Egészséges életmód területin belül várható fejlődési jellemzők

Mosdóhasználat

A fejlődés várható jellemzői:

- Önállóan mosakodnak és törölköznek; figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges.
- Körömkefével tisztítják a körmüket.
- Ruhájuk ujját fel-és letűrik.
- A helyes fogápolási szabályokat betartják.
- Hajukat rendben tartják.
- Zsebkendőjüket használják, helyesen fújják az orrukat.

Öltözködés

A fejlődés várható jellemzői:

- Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek.
- Holmijukat, ágyneműiket hajtogatva helyre teszik.
- Ruhaneműikkel gondosan bánnak, cipőfűzőiket megkötik.
- Ha fáznak, vagy melegük van, segítenek magukon.

Étkezés

A fejlődés várható jellemzői:

- Étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- Helyesen használják az evőeszközöket.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan öntenek a kancsóból, illetve szednek a tálból.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.

Edzés:

A fejlődés várható jellemzői:

- Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni. Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.

A gyermek teljeskörű egészségvédelme, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, balesetvédelem

A fejlődés várható jellemzői:

- Tudatosodik bennük, hogy egészségünket óvni, védeni kell, ezért saját, valamint társaik testi épségére vigyáznak.
- Veszélyforrás észlelésekor megfelelő magatartásformát tanúsítanak.
- Életkoruknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek szervezetük működéséről.
- Egészségmegőrző szokásaik alakulnak.

Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

- Érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi, bízik önmagában.
- Környezetük megismerése során ismerik és alkalmazzák a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat.
- A gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát és érdeklődik társai, barátai iránt.
- Konfliktus helyzetben keresi a megoldást, kompromisszumra képes.
- Képes kapcsolatot teremteni és fenntartani és együttműködni kortársaival és az őt körülvevő felnőttekkel.
- Kellő önbizalommal rendelkezik, formálódik reális önértékelése.
- A társas együttléthez nélkülözhetetlen szabályokat, szokásokat ismeri, betartja, sőt másokat is figyelmeztet arra.

Óvodai élet tevékenységi formái:

Játék

A játékok során a fejlődés várható jellemzői:

- Képes önfelelt játékra, játékában önálló, kitartó.
- Képes tapasztalatait újra átélni, eljátszani.
- Képes mások igényeit tiszteletben tartani, alkalmazkodni társaihoz.
- Társas kapcsolataiban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési normák, megtanul konfliktusokat intelligensen kezelni.
- Képes szerepek elosztására, szerepvállalásra, alkalmazkodik az alá-fölérendeltségi viszonyokhoz egyaránt.
- Fejlődést mutatnak képességei önmagához viszonyítva.
- Dominánsan van jelen a tartalmas szerepjáték játéktevékenységében.
- Önállóan választ és készít játéktémákhoz eszközöket.
- A szabályjátékok során képes az egészséges versenyszellem szülte siker és a kudarc elviselésére egyaránt, kész a kreatív együttműködésre.
- Képesé válik egyazon játéktémát több napon keresztül társaival folytatni.

A külső világ tevékeny megismerése

A fejlődés várható jellemzői:

- A gyermekek alapvető ismeretekkel rendelkeznek. Meg tudják mondani lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, valamint, hogy melyik óvodába járnak.
- Ismerik és tudják születési helyüket, születési idejüket.
- Felismerik a napszakokat, tudják az évszakok nevét, és az azok közötti összefüggéseket.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek hazánkról, más országokról, a Földről, és bolygókról.

- Rácsodálkoznak a természet szépségeire.
- Ismerik a ház körül élő állatokat, bogarakat, madarakat, és a vadon élő állatokat.
- Ismerik az őket körülvevő növényeket, képesek azok gondozására.
- Gyakorlottak a közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Mennyiségi fogalmuk 10-es számkörben megalapozott, a tárgyakat össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, és szín szerint.
- Megkülönböztetik az irányokat síkban, térben és időben.
- Élvezik a tapasztalatszerző sétákat, kirándulásokat.

Verselés, mesélés

A fejlődés várható jellemzői:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat, mondókákat, kiolvasókat az óvodai tevékenységek valamennyi területén, a nap bármely szakában.
- A gyermek igényévé válik a mesehallgatás, óvodáskor végére kialakul belső érdeklődésük, szeretetük az irodalmi alkotások iránt.
- Mesehallgatás közben képesek belső képalkotásra, azok kifejezésére (pl.: ábrázolás, mozgásformák, ritmus, stb.).
- Szeretik, becsülik, óvják a könyveket, örömmel lapozgatják, nézegetik azokat.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk szórakoztatására is.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen énekelnek, mondókáznak, körjátékokat játszanak a nap bármely szakaszában.
- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni, spontán, irányítás nélkül játszani néhány dalosjátékot.
- Élvezettel hallgatnak zenét, végighallgatják az élőzenét, az óvónő énekét, a hangszeres előadást, gép zenét, más népek dalait.
- Megkülönböztetik és érzékelik az elemi zenei fogalmakat (magas – mély, halk – hangos, gyors – lassú).
- Érzik az egyenletes löktetést és a dalok ritmusát, ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni.
- A tárgyak és a környezet zöreijhangját meg tudják különböztetni.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Ismerik a motívum hosszát.
- Szeretnek dudorászni, énekelgetni, játék közben.
- Természetes módon a mindennapokban megjelenik az éneklés (születésnapok, kirándulás, csoportban, udvari játék és ünnepek alkalmával).
- A néphagyományok, jeles-napok tartalmát, játékait, dalait, mondókáit ismerik.
- Ismernek néhány tánclépést, mozdulatot és ezeket szívesen végzik a csoportban.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen alkotnak.
- A különféle technikák adta lehetőségekkel igényeik szerint élnek.

- Képkalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, elképzeléseiket, világról szerzett tapasztalataikat. Alkalmazzák a képi kifejezés választékos eszközeit.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket, valamint a színek változatosságait.
- Önállóan is tudják alkalmazni a különböző technikákat pl: hajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, varrás stb. Képesek önállóan anyagot, témát választani.
- Alkotásaikban képesek kifejezni gondolataikat, élményeiket.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- Téralkításban, építésben közösen vesznek részt.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

Mozgás:

A fejlődés várható jellemzői:

- Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Képesé válnak a differenciált mozgásra /gyors, lassú, energikus/.
- Egyenes tartással ülnek, állnak, járnak.
- Felszabadultan, teljes biztonsággal végzik a mozgásfajtákat, különféle eszközökkel is.
- Izomzatuk kellően megerősödött, teherbírásuk nőtt, fokozatosan megerősödik a csontrendszerük.
- A szem-kéz, szem-láb koordinációjuk koruknak megfelelően fejlett.

- A mozgás örömforrás számukra, természetes, belső igényükké válik a mozgás és annak szeretete.
- Javul a mozgáskoordináció, és a gyermek egyre inkább képessé válik az érzelmi folyamatainak és akarati működésének irányítására.
- Az óvodás gyermek mozgásformái gazdagabbak, kiszolgálja önmagát, önállóan öltözik, vetkőzik, mosakodik, terít, étkezik, stb. Játéktevékenysége közben guggol, kúszik, csúszik, mászik, hajol, leül, feláll, manipulál stb. Mindez az óvodáskor végére a mozgások, cselekvések, fejlődéséhez, gazdagodásához és egyre nagyobb mozgásbiztonsághoz vezet. A gyermek mozdulatainak egy része automatizálódik.
- Sokféle jártassága, készsége, szokása alakul ki. Ceruzafogása, író-rajzoló tevékenysége (a gyurmázás, a varrás, a vágás, egyéb kézimunkák stb.), a sokféle mozgás-cselekvés gyakorlása eredményeként a finom kézmozgás, az úgynevezett „finommotorika” ugrásszerű fejlődésnek indul.
- Elsajátítják a téri irányokat jelölő szavakat, saját testükhöz viszonyítva. Megértik és használják az előttem, mögöttem, felettem, alattam, jobbra, balra, elé, mögém, fölém, alám, mellém, előtt, mögött, fent, lent, elé, mögé, fölé, alá kifejezéseket. Utasításra helyesen tudnak elmozdulni a térben.
- Képesek egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyek játszására, a szabályok pontos betartásával.
- Értik az egyszerű vezényszavakat.
- A megtanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is tudják alkalmazni.

4, Munka jellegű tevékenységek

A fejlődés várható jellemzői:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni, örülnek, ha kötelességüket teljesíthetik.
- Önállóan, igényesen végzik a munkát.

- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.
- Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében.
- A munkavégzéshez szükséges eszközökre vigyáznak.

Az SNI gyermekeknél az integráció végére várható fejlődés:

- Képességeihez mértén részt vesz a közösségi munkatevékenységben.
- Önkiszolgálási feladatokban segítséggel előrelépést, valamint haladást mutat az önállóság felé.

SZOKÁS-SZABÁLYRENDSZER

1. Játék

- Ebben a korban szinte minden időt játékra fordítunk. Nagyon sok játékeszközünk van, ami fejlesztő hatású és életkoruknak megfelelő. Célunk, hogy minden kisgyereknek felkeltsük érdeklődését irántuk.
- Csoportszobánkban a meghitt játékteret több kuckó biztosítja.
- A gyerekek a játékidő alatt szabadon dönthetnek, hogy mivel, kivel és mit játszanak, milyen helyet választanak játékukhoz. A tartalmas játékhoz biztosítjuk a feltételeket, játékeszközöket, helyet választanak játékukhoz.
- Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk az elmélyült szabad játékra.
- A játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítását, továbbfejlesztését az óvodai meséléssel, sétákkal, kirándulásokkal, ünnepekkel valósítjuk meg.
- A kezdeményezett, vagy ajánlott játék során ötletet, témát kínálunk fel a gyermekek előző megnyilvánulásaihoz igazodva.
- Játékbeli szerepüket a tudatosan megengedő, támogató, biztonságot nyújtó attitűd jellemzi. A játék lényegét mindig szemelőtt tartva a játék irányításban a közvetlenség, természetesség, figyelem, érdeklődés, nyugodt hangvétel, a kezdeményezések támogatását tartjuk szem előtt.
- Bátorító neveléssel a közösségbe való beilleszkedést a családi háttérből adódó kulturális és szociális hátrányok csökkentését, a lemaradások kompenzálását valósítjuk meg a játék folyamán.
- A gyermekek differenciált fejlesztését a játék eszközeivel (hátránycsökkentő szerep) igyekszünk megvalósítani.
- Játéktevékenység után közösen pakolunk el és sok dicsérettel, magyarázattal arra ösztönözzük őket, hogy ebben a tevékenységben is önállóak legyenek. Célunk, hogy elérjük náluk, hogy segítsenek a csoportszoba, öltöző rendjének a kialakításában, és fenntartásában.

2. Tevékenységek

- A gyermekek megismerési vágyát, kíváncsiságát kielégítjük a játékszituációkban rejlő lehetőségek felismerésével és kihasználásával.

- Az élményszerű tapasztalatszerzés, komplex tevékenységek alkalmával készségeiket, képességeiket sokoldalúan fejlesztjük. Pl. énekes játékok, mondókák mozgással kísérvé, illetve vizuális tevékenység közben versek, dalok, mondókák felidézése.
- A valamilyen képességterületen kiemelkedő tehetséges gyermekeket ösztönözzük kreativitásuk kibontakoztatására, megismerési, alkotási vágyuk kiélésére. Segítjük őket a változatos helyzetek megoldásában sokféle játékos tevékenység, problémahelyzet teremtésével, gazdagító programokban, projektekben való tevékenykedés felkínálásával.
- A szülőkkel, logopédussal, fejlesztő pedagógussal szoros együttműködést alakítunk ki a tehetségigéreték azonosítása és fejlesztése érdekében. Kísérletező, felfedező tevékenységeikhez megfelelő eszközöket biztosítunk, pl. nagyítók, térkép, természeti könyvek, hangszerek, bábok, díszlet kellékek, festékek, stb. Tevékenységeiket a csoporton belüli természetesen adódó helyzetek kihasználásával biztosítja az óvónő által készített tematika, pl. kreatív mozgás, tánc, barkácsolás, dramatizálás, közös zenélés, „meseírás”.

3. Tisztálkodás, mosdóhasználat

- A személyi és környezeti tisztaság iránti igényt felkeltjük, megteremtjük.
- Mosdóhasználatnál megtanítjuk a ruhaujj feltűrését, a csapok kezelését, a folyékony szappan és a törölköző helyes használatát. Étkezés előtt és után, WC-használat és minden olyan tevékenység után, amikor szükséges, mossanak kezet.
- A fogmosás helyes technikáját gyakorlás útján rögzítjük.
- Fésülködésnél, ha szükséges segítséget biztosítunk, majd a helyére rakják a fésűt.
- A zsebkeendő használat, valamint az orrfújás helyes technikáját tanítjuk a gyerekeknek. Az elhasznált zsebkeendőt dobják a szemetesbe.

4. Étkezés

- Törekszünk az evőeszközök megfelelő használatára. A terítés az életkornak, korcsoportnak és a szokás-szabályrendszernek megfelelően történik.
- Az étel kiosztása után jó étvágyat kívánunk. A kulturált étkezési szokásoknak megfelelően ezt megköszönve törekszünk a csendes, nyugodt étkezés

biztosítására. Szükség szerint segítünk az étkezésnél, a szalvéta használatára felhívjuk figyelmüket minden esetben.

- A csoportokban történő étkezés minden esetben a korcsoportnak megfelelően (önkiszolgáló, naposi munka) történik.
- Az egészséges táplálkozás igényére nevelünk, rostokban gazdag vitamindús ételekkel kínáljuk őket.
- A folyadékbevitelt az egész nap folyamán biztosítjuk.

5. Udvari élet

- Az udvari élet szabályaira, a játékeszközök biztonságos használatára folyamatosan felhívjuk a figyelmüket.
- Törekszünk arra, hogy a gyerekek változatos módon (tervezetten és spontán) elégíthessék ki mozgási igényüket.
- A mindennapos testnevelést lehetőleg kint, a szabadban végezzük.
- Szoktatjuk a gyerekeket arra, hogy a játékidő végeztével a játékeszközöket a helyükre elpakolják.

6. Pihenés

- A nyugodt alvás feltételeit biztosítjuk (szellőztetés, pizsama, csend, cirógatás, simogatás, stb.).
- A pizsama használatának rendje: a levett ruhákat a széken összehajtva elrendezik a gyerekek, a cipőiket a székek alá teszik.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy alvós játékaikkal együtt alhassanak.
- Az ágyazásban szükség szerint segítséget nyújtunk.
- Mesével, zenével teremtjük meg az elalvás lehetőségét.
- A gyermekeket simogatással, halk beszéddel ébresztjük.

TULAJDONSÁGLISTA

Tulajdonság lista	
Értékelés: 1 - 5-ig	
INTELLEKTUÁLIS JEGYEK	
Gazdag szókincs, jó kifejezőképesség	
Nagy ismeretanyag különböző területeken	
Lényeglátás	
Valamilyen speciális képesség	
Kiemelkedő absztrakciós készség	
Jó kombinációs készség	
Kiemelkedő összehasonlító, elemzők.	
Jó következtetőképesség, logika	
Gyors észlelés, különbségtevés	
Jó emlékezet	
Jó helyzetmegítélő készség	
Jó kritikai készség	
MOTIVÁCIÓS JEGYEK	
Kíváncsi, érdeklődő, tud lelkesedni	
Kockáztatja a tévedést	
Önállóan dolgozik	
Aktív a problémamegoldásban	
Szeret tanulni, óvodán kívül is	
Keresztül tudja vinni elképzeléseit	
Teljesítményorientált	
Kitartó, elmélyült	
Nem, vagy csak rövid időre töri le a kudarc	
Sok energiája van	
Szabadidejében aktívan foglalja le magát	
Van határozott érdeklődési területe	

KREATIVITÁS	
Eredetiség a gondolkodásban	
Felfedezői kíváncsiság	
Ötletgazdagság, szokatlan kérdések	
Ismereteit többféle területen tudja használni	
Rugalmasság (intellektuális és érzelmi)	
Kalandvágy, játékos megközelítés	
Színes, eredeti fantáziája van	
Képzelőerő, esetleg művészi beállítódás	
Érzékeny problémalátás	
Nonkonformitás	
Humorérzék	
Bizonytalan, feszült helyzetek jó elviselése	
VEZETŐI TULAJDONSÁGOK	
Empátia, beleérző készség	
Tevékenységeiben, véleményalkotásában önálló	
Könnyen teremt kapcsolatokat	
Szívesen vállal feladatokat, tud elköteleződni	
Felelősségteljes	
Domináns	
A többiek elfogadják	
Könnyen alkalmazkodik új helyzetekhez	
Ötletes nehéz helyzetek megoldásában	
Gyorsan jó döntéseket tud hozni	
Jó tervező és szervező	
Érzelmileg érett és kiegyensúlyozott	

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Jelen Pedagógiai Programot az intézmény Nevelőtestülete tárgyalta, véleményezte és jóváhagyta.

Határozat száma: 4/2021

Időpontja: 2021. 01.29.

Kihirdetés időpontja: 2021. 02. 26.

Jegyzőkönyv

.....
SZK. elnök

.....
KT. elnök

.....
Intézményvezető